

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— „
 Pe 3 luni . . . 7.— „
 Pe o lună . . . 2.40 „
 Pentru România și
 străinătate:
 Pe un an . . . 40.— franci
 Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

REDACȚIA

și
 ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi N-rul 1/a
 INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.
 Mulțumite publice și Los
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrise nu se in-
 napolază.

ROMÂNUL

Nori grei.

Arad, 14 Mai.

Abia acum când încep să se facă întâile pregătiri pentru stabilirea listelor alegătorilor pe baza noii legi electorale, putem să ne dăm mai bine seama cât de departe ne aruncă pe noi Românii în urma lumii civilizate degenerate al vestitei libertăți și al și mai vechiului constituționalism unguresc. Incepem să vedem limpede că de o evoluare a vieții noastre politice, în cadrele noii legi electorale, nu poate fi vorba, că a vorbi de o sinceră apropiere între cele două popoare, câtă vreme se făurește și se execută o lege care scoate din cadrele constituției, în ce privește drepturile de cetățean, imensa majoritate a poporului nostru, este o absurditate. Nu a fost de ajuns că numărul circumscripțiilor electorale cu majoritate românească l-au scăzut aproape la jumătate, deși populația noastră a sporit cu peste un milion în cei cincizeci de ani din urmă, nu a fost de ajuns cu împărțirea monstruoasă a acelor circumscripții, legea nouă electorală are atâtea culise, atâtea subînțelegeri primejdioase pentru noi, încât într'adevăr ne vine foarte cu greu să ne însuflețim noi și să însuflețim pe alții pentru a scoate din ea drojdia drepturilor rezervate poporului nostru.

Simțim disgust adânc pentru viața politică a acestei țări, și ne simțim ofensați amar de rolul umilitor ce-i rezervat poporului român, susținător de țară. Sunt clipe în cari ne pare că-i absurd, că-i timp pierdut în zadar, să mai cerca să ne aflăm un loc cât de strâmt în cadrele vieții politice ungare; mai ales că-

sub demnitatea noastră să facem aceste încercări disperate.

Intr'adevăr ne trebuie o mare efortare, o adâncă concentrare, ca să ne scuturăm de povara norilor grei pe cari constituționalismul unguresc îi ridică amenințatori pe orizontul politicii noastre naționale. Ne trebuie o energie cu atât mai mare, cu cât nime nu se aștepta la o astfel de lege retrogradă și umilitoare; avem lipsă de-o putere de voință cu atât mai intensă cu cât va trebui să intrăm în noua luptă politică cu neînsemnați sorți de izbândă chiar după entuziasmul zilelor mari prin cari a trecut, anul trecut, românismul întreg. Cine se mai gândea, anul trecut, că noi în anul 1915 vom avea alegeri în cari abia de vom reuși în 6—7 circumscripții? Cine nu lua cu siguranță că în noul parlament ungar vor intra cel puțin patruzeci de deputați români? Convingerea aceasta nu pornea numai din sentimentul nostru, ci era născută din porunca vremurilor nouă. Credeam că porunca aceasta va fi înțeleasă și de bărbații cari poartă frânele Ungariei, ba ni se părea că avem chiar oarecari probe în tratativele contelui Tisza cu partidul nostru, că vremuri nouă vor veni și în țara noastră.

Dar spre nenorocul nostru și, mai mult poate, spre nenorocul acestei țări și a poporului maghiar, cazul greoiu și hodorogit al politicii acestei țări s'a înglodat și mai adânc în vechile ogașe, în loc să bată drumuri nouă. Noua lege electorală, departe de a însemna o evoluție, cum trebuie să fie în mod firesc orice lege nouă, — ne aruncă cu zeci de ani înapoi; departe de-a fi o lege care să mulțamească cel puțin majoritatea populației, nu mulțamește pe nime. În loc să fie o lege lumi-

noasă, simplă, — e plină de taințe și aditamente, așa încât dacă fruntașii politici ai Românilor s'ar mărgini singur la relevarea abuzurilor cari se pot comite din culisele acestei legi, vor avea ce munci tot anul. Se înțelege va fi o muncă stearpă de rescripte, de recurse, de protestări, — o muncă pozitivă nu vor fi în stare să facă. Noua lege ridică nenumărate mori de vânt cu cari ne vom lupta ca niște Don Chichoși.

Ca să se vadă această atitudine tragicomică ce vom fi nevoiți să luăm — dacă nesmintit ținem la continuarea luptei politice în camera din Pesta, și dacă în aceasta vom concentra toată activitatea noastră politică — vom lua câteva pilde.

În zilele acestea se încep — la școlile noastre populare — examenele cu băeții din clasa a șasea, sub presidența câte unui comisar ministerial. Se știe ce rost are prezența acestui comisar: să se elibereze cât mai puține certificate de absolvire, pentruca să avem cât mai puțini alegători. Știm că în baza noii legi electorale cine a terminat cu succes șase clase elementare e alegător dacă plătește o dare minimală către stat de două coroane. Ei bine, poate s'ar afla destui Valahi cari să plătească acest cens minimal, — deci, pe altă cale, printr'un „aditament” legea se îngrijește să scadă numărul lor. Intenția aceasta au observat-o și consistoarele noastre și prin cerculare pun la inima protopopilor să asiste la toate aceste examene politice, și să apere punctul de vedere românesc. Ei îl vor apăra, de bună seamă, dar sorții de izbândă vor fi slabi. Comisarul ministrului când va fi strâns cu ușa, va cere rezultatul prescris de lege din limba ungurească. Și fiindcă va cere o impo-

Marea.

(După C. Ewald de Victor Stancu).

Stâncile de var ale țărâmurii se ridicau smet deasupra mării.

Pe creștetul lor creșteau păduri verzi de fag, ierburii și sămănături de aur cu mii și mii de florii. Paserile ciripeau și cerbii sburdau jucându-se. Țăranii munceau pământul stâncilor, iar într'un colț de stâncă și-a zidit un boieriu caștelul cu turnuri și cu steaguri aurite în vârful turnulețelor.

Deasupra castelului se ridica liniștită bolta cerească iar la poalele castelului se sbăteau în vecinica lor neliniște valurile mării.

„Eu pot face ce vreau” a zis marea. „Când sunt liniștită dau voie să joace la suprafața mea cele mai mici scoici, și nu li se întâmplă nimic. Dar dacă sunt infuriată sfarm și cele mai mari corăbii și le arunc la picioarele mele cu tot ce e pe ele. Nimeni nu e mai mare decât mine, și nimeni să se poată asemăna cu mine”.

„Eu sunt peste tine” a zis bolta cerească. „Dzeu știe ce ești” a zis marea. „Atârni deasupra noastră și te umfli, dar dacă analizăm mai aproape, vedem că ești abia o inchipuire; eu puțin decât spuma valurilor mele”.

„Dar eu mă oglindesc în tine așa încât poți să zici cine sunt eu” a răspuns cerul.

„Cu voia mea te oglindești” a zis marea. E abia să mă mișc puțin și șterg chipul tău și pare că n'ar fi fost”.

„Dela mine ai tu culoarea albastră” a întinpinat-o cerul.

„Ei!” zice marea „asta o poți spune proștilor și copiilor mici. Eu am culoarea mea proprie. Și am diferite culori în diferitele părți ale rotogolului pământesc. În câte un loc am culoarea dela plantele și animalele cari cresc în păntecele meu”.

Atunci a strigat uscatul: „Ai făcut socoteala fără de mine, și eu sunt aici și sunt cel puțin atât de mult vrednic cât ești și tu, dacă nu mai mult”.

Drept răspuns a izbit cu valurile sale în țărâm și a rupt din el o bucățică de cretă.

„Tu?” a zis ea amenințătoare. „Tu ești creatura mea și nimic mai mult. Așa cum ești, cu toate minunțiile de cari ești mândră, ai crescut din fundul meu”.

„Mintești, a sbierat uscatul.

„Intr'adevăr?” a fost răspunsul mării. „Priveste în măruntaiele tale, și vei vedea că e drept ceea ce spun. Creta ta albă e din conchiile animalelor mele, a melcilor, scoicelor și coralelor mele. Un pumn din țărâna ta îți arată de unde te tragi”.

„Nu-mi bat capul cu istorii de acelea vechi” a zis uscatul. „A fost atât de demult ce-mi spui încât acum nu mai e nici măcar adevărat. Eu am acum plantele și animalele mele proprii, cari sunt de sute de ori mai frumoase decât ale tale. Și cred că de acum, cel puțin din partea ta, pot rămânea ceea ce sunt”.

„Tu crezi”, a zis marea, „dar trebuie să îmi fi mulțumitor, căci din bunăvoința mea ești în locul acesta. Eu te-am zidit; și dacă am chef, tot eu te și cutropesc. Eu fac, ce vreau”.

„Încearcă, dacă ai curaj”, a strigat uscatul.

Marea a râs și și-a arătat albeala dinților. A mai deslăpuit o bucățică din stânca de cretă, apoi încă una și încă una.

„Să-ți fie de bine!” a zis uscatul.

Și pădurile și ierburile inverziau, florile răspândeau parfumurile lor, paserile ciripeau și cerbii sburdau jucându-se, țăranii își munceau pământurile, castelul privea mai departe peste tindurile mării și stegulețele aurite din vârful turnurilor se întorceau după cum bătea vântul.

S'a scurs an după an și secol după secol; uriașii socotesc cu cifre uriașe. Marea a împresurat uscatul și-l deslăpuită bucățică cu bucățică.

„Ești prea obrasnică” a zis uscatul.

„Eu fac ce vreau”, a zis marea. „Eu lau numai ce e al meu”.

„Vârfulurile mele nu le vei ajunge niciodată”, spunea uscatul cu multă încredere.

Dar marea se legănă mai departe și a lucrat zile, ani și secole de-arând. Tot mai multe bucăți de stâncă se rostogoleau sfărmate și spălăcitate în matca ei. Marea săpa tot mai adânc măruntaiele stâncilor. În pivnițele castelului se auziau bubuiturile mării agitate de furtună.

Iar în o noapte stâncile de var cu cetate și cu păduri cu tot s'au prăbușit în mare.

sibilitate, dacă va voi, va putea refuza absolutul ori cărui elev român din clasa a șasa.

Vezi bine, dacă noi luăm în serios noua lege electorală, nu ne putem mărgini cu acest rezultat. Vom face apel la conducerea noastră politică să intervină pentru ștergerea abuzurilor, pentru examinarea din nou a elevilor, de pildă. Vă puteți închipui câte proteste vor trebui scrise luând în seamă școalele din amândouă metropoliile. Și rezultatul? Ne vom bate cu morile de vânt.

Mai puțin de lucru ne vor da, în temeiul noii legi, analfabeții. Ei nu vor putea fi alegători decât dacă sunt avuți, dacă plătesc cel puțin patruzeci de coroane dare directă către stat.

Ne vor consuma însă multă energie resursele ce va trebui să facem pentru cei respinși dela examenul de scris-cetit. Vă puteți închipui țărani români cum vor răspunde înaintea faimosului solgăbirău! Vă puteți închipui câți nu vor fi respinși dela examen pe motivul că nu s'au anunțat la timp, la Măriasa, în persoană sau în scris, când știm cu siguranță că în cele mai multe sate țărani habar n'au de acest examen, pentru că nu li s'a spus nimic. Li se va spune în ziua ultimă, ori cu o zi două înainte. Unde mai adaugi că nu-i normat cum anume va trebui țăranul să scrie și să cetească!

Las' că e o procedură cu totul binevoitoare față de noi ca țărani să meargă din depărtări de 15—30 kilometri la pretură să facă examen, ca nu cumva făcută examinarea înaintea primăriei comunale să se poată deochia cutare popă din sat ce l-ar putea ajuta, dar însuși acest gând de-a examina țărani români persoane cu totul străine de el, ne umple de recunoștință.

Dar mie unuia mi se pare că țărani nu vor lua în serios noua cerință pentru dreptul de vot, noua lege electorală, adevărat nu-i vor da nici o importanță pentru vicața noastră națională, — cum de fapt nici nu are căci nu ne dă nimic — nu o vor lua în serios și vor rămânea acasă.

Mai ales după acești doi răi ani economici nu vor simți nici o plăcere să iee drumul preturilor ca să documenteze ce biet mai știu din carte.

A căzut cu sgomot asurzitor, și nimeni nu a auzit strigătul de moarte al oamenilor și animalelor sălășluite pe stâncă. Spuma a stropit în înălțime, în timp ce cânta furtuna și valurile prinse în vârtej învărtiau hora deasupra uscatului dispărut.

Trei zile în urmă marea era liniștită și fără valuri. Din stânca mândră de mai înainte a mai rămas abia jumătate. Cealaltă jumătate a fost fărâmitată, a fost înghițită de pe suprafața pământului.

„Acum ești acolo, unde ai mai fost odată”, a zis marea cu glas triumfător. „Vrem să vedem odată cum te ridici din nou; căci se poate îți voi da voie să ieși iar la aer.

„Mare răutăcioasă” s'a auzit din gura stâncilor.

Dar marea a rămas neînduplecată: „Eu fac, ce-mi place”.

În fața stâncilor, de cealaltă parte a mării, departe, câteva mile depărtare, uscatul avea cu totul altă înfățișare.

Era șes, și jur împrejur lunci mari, pe cari pășteau vitele. Erau abia câteva case; și acelea încă erau zidite pe movile ridicate din pietrii sau pe stâlpi de lemn.

„Mă tem de mare” a zis țărnel, „mă tem de blăstămata aceasta puternică și tirană, care face ceea ce ea voiește. În fiecare moment poate veni să-mi măture de pe suprafața pământului vitele și lunca. Trăiesc din mila ei și speranța mea o pun în răbdarea și îndurarea ei”.

Dacă vom socoti în alcătuirea nouilor liste electorale numai aceste două greutăți, ne vom convinge că o bună parte a energiei frunțașilor noștri politici se va risipi în alcătuirea listelor, când încă n'am făcut nici un pas de luptă. Și rezultatul? Ne vom lupta cu morile de vânt, pentru că după felul cum se fac alegerile în Ungaria, cu mijloacele de cari se folosește puterea de stat, ori în ce circumstanțe ne poate bate dacă vrea.

Dar mi se pare că noua lege electorală e atât de adânc nedreaptă pentru poporul român, încât ar fi sub demnitatea noastră să o luăm în serios, și să ne istovim în a-i stoarce amarele picături ce sunt păstrate pe seama noastră. Vom afla alte terene părăginite pe cari muncind, să putem culege și roade.

E o tractare dintre cele mai cinice să spui:

Poți fi alegător și dacă nu ști scrie și cети, dacă plătești dare către stat cel puțin 40 coroane, când tu, guvern, nu te-ai îngrijit și nu te îngrijești ca poporul să aibă după ce plăti dare. Dar când zeci de mii emigrează, și sute de mii flămânzesc în anii acești nerodnici, e o batjocură să-i ceri să fie bogat ca să aibă drepturi, mai ales când tu, stat, nu iai nici o inițiativă ca poporul să poată ajunge la pământ, decât doar Ciangăii.

E cinic să spui: arată atestatul de pe clasa a șasea și poți vota plătind un cens de două coroane, când tu, stat, bine știi că sărăcia n'a lăsat și nu lasă decât prea puțini părinți să-și poarte băieții șase ani la școală, când ști că nu sunt 20 de școli în tot Ardealul în cari să se fi păstrat registrele cu clasificări.

E cinic să spui azi: Vino și fă examen la solgăbirău; el îți va răspunde: nu de examen am lipsă ci de-o mierță de mălai.

În fața acestui cinism, de care nu-mi pot da seama cum s'au făcut vrednice popoarele nemaghiare ale Ungariei, și mai ales noi Români, noi să fim cuminți: să ne punem ochii pe cercurile cele mai sigure, ca să nu se piardă sămânța deputaților, și în schimb să ne desfășurăm energiile pe terenul economic, cultural și social, unde nu ni se va da prilejul să ne batem cu mori de vânt.

„Vezi, — acum ai vorbit cum se cade” a zis marea. „Cel cuminte știe totdeauna cine e mai tare”.

Și așa câte odată, ca să-și arate puterea, că e în stare să facă ce ea voiește, marea inundă uscatul întreg.

Țăranul a zidit lese de apărare, a făcut șanțuri ca apa revărsată să se scurgă iarăș în mare.

„Zidește numai” zicea marea cu dispreț, „ori când voi dori pot trece peste jucăriile tale”.

„Știu eu bine”, a răspuns țăranul. „Eu am făcut șanțurile ca Alțeta Voastră să se poată reîntoarce mai ușor acasă”.

„Bine” a zis marea. Fie-ți milă de luncile mele verzi” se ruga uscatul.

„Eu fac ce voiesc” a strigat marea. Și ca să-și arate puterea și să-i neliniștească, marea în sbenguirile ei se revârșea aproape zilnic.

Cu toate acestea se retrăgea zilnic așa încât numai la orizont se mai vedea o fâșie strălucitoare de apă. Întreg fundul rămânea uscat și frunzele sargaselor de pe el se aruncau nepuțințioase cu fața la pământ iar răculeții mării, rămași în secul prundișului, simțeau că li se găta zilele.

„Marea e în reflux” a zis țăranul. Nu a trecut mult și marea s'a ivit din nou, la început părea obosită; apoi a grăbit pasul, în valuri mici, cari saltau și săreau, iar în urmă

Irredentism românesc la sate.

—Un țăran cheamă dreptatea regelui Carol—

Arad, 14 Mai.

Am scris în numărul trecut al ziarului nostru cum în Șicula, lângă Arad, un țăran român, ajuns să fie judecat de-un subprefect la sfârșitul procesului, mahnit, a oftat cu baierile inimii: — *Pentru Români nu mai e dreptate în țara asta. Ar fi vremea să se odată regele Carol să le facă dreptate, și să-și ia răstul de ei!...* Subprefectul, revoltat, imediat l-a înaintat pe săracul Român necăjit procuraturii din Arad. Nu ne îndoim că acesta își va face datoria și-i va aplica o strânsă lecție de patriotism țăranului atât de îndărătnic. Câteva luni de temniță vor cădea, probabil, asupra lui, deoarece la noi nu se caută în justiție stările sufletești ale împrișnaților. Simplă și drastic exprimată a fost sentința lui *Ion Morariu*, simplă și cel puțin atât de drastică va fi și sentința. Ai chema pe regele Carol să-ți facă dreptate? Într-o temniță, trădătorule!...

Dar dacă justiția maghiară nu-i va cere ceta sufletul sărmanului nostru Român și dacă i-l va cerceta totuși nu i-l va pricepe atunci să-i zugerăm noi în fugă psihologia acestui om.

Nu știm ce va fi avut la răboj de i s'a cecăpedeapsa subprefectului. Știm atâta că a fost pedepsit. Foarte probabil să fi fost vinovat să-i fi părut numai lui că are dreptatea partea lui. Aceasta nici nu importă însă punctul nostru de vedere. Ceeace a spus *Morariu* plecând din fața justiției maghiare a fost mai mult mărturisirea unei convingeri timp formate încetul cu încetul în mintea necunosătoare de subtilități, a fost poate chiar o moștenire din moși strămoși. Și oare aceasta? Foarte ușor și foarte logic, după decata simplistă a țăranului. Pentru că zicea el văzându-se lovit de mâna legii și a administrației, ce putea să-și zică? — Neam de neamul nostru am fost mereu asupriți, loviți, neam de neamul nostru nu ne-am apărat în lege, pe limba noastră, am fost

venia în valuri mari cari se prăvăleau cetera. Până când bați în palme a fost înecat din nou întreg prundișul. Frunzele sargaselor se sbăteau din nou ca frunzele în pădure. Și răculeții mării treceau printre ele cum trec sările prin pădurile de pe uscat.

„Marea e în flux”, a zis țăranul. „Tot eu sunt, și una și alta”, a zis marea. Într-o zi se plimba un pascăraș de-a lungul prundișului. „Nu știu ce va să fie asta” se gândea el, „aici e tot mai uscat și mai uscat. Ai să îți mai poți umezi picioarele prin aceste curi”.

„Cauza e că zidesc o bucată de uscat” a put să explice marea.

„Tu?” a întrebat pascărașul. „Eu am că tu numai nimic ești”.

„Fac ce voiesc” a zis marea.

Odată cu ocaziunea unui reflux, când marea s'a retras, pe prundișul mării sta o plantă nevăzută până atunci. Era fără frunze numai cotoare groase cu suc în ele. Era de culoare roșie și verde și transparentă ca sticla. Frunzele ei erau atât de mici încât abia se puteau vedea.

„Ce fel de creatură ești tu?” a întrebat pascărașul.

„Eu sunt săricică”.

„Nu seamăni cu noi”.

„Nici nu sunt din neamul vostru” a răspuns săricica. „Eu sunt din neamul plantelor și al animalelor ale uscatului”.

„Atunci te aibă Domnul în sfânta lui carte de va veni marea pe aici, a zis pascărașul.

ocuriți, eu, vecinu de peste drum, tata, moșii, strămoșii... De ce? Fiindcă am fost vecinic păcătoși noi ăștia din Șicula și din satul de peste deal și din cel de dinvale! Doar n'om fi fost noi chiar totdeauna vrednici numai de permisiță, hoji, inimi de tâlhari?... Nu, nu, trebuie să fie altă pricină!... Și în chipul acesta gândurile i s'au îndreptat tot mai mult asupra acelor cari au obiceiul să dicteze sentințele la noi în țară. Aceștia nu-s oameni de legea lui, aceștia merg la altă biserică, aceștia vorbesc altă limbă pe care el nu o pricepe, aceștia sunt străini. La observațiile aceste și-a mai adăugat apoi și ale altora, până când convingerea i s'a format deplină asupra sistemului de oprimare națională, practicat în această Ungarie a noastră. Nu i-au trebuit lui agitatori, nu i-au trebuit gazete. I-a fost suficientă mintea lui limpede de țaran sănătos. Și de aci până la invocarea ajutorului regelui Carol, pentru el, nu era cale lungă. Regele, domnitorul, în închipuirea țărănească este supremul împărțitor de dreptate. Regele Carol e român de legea mea, își va fi zis *Ion Morariu*, dacă ar veni el în țară, ce dreptate mi-ar face el împotriva nedreptății ungurești!...

E primejdios, firește, acest fel de gândire, dar el este absolut firesc în creierul țaranului. Împotriva lui noi nu putem să ne luptăm ori cât de mult am voi, pentru că ar fi zadarnice toate subtilitățile noastre cu primejdia slavă, cu necesitatea europeană a existenței unei mari puteri austro-ungare; etc. etc. Țaranul român, dacă a apucat odată pe calea lui *Ion Morariu* din Șicula știe una și bună, delacare nu-l mai poți abate. De aceia singura consecvență ce putem trage din acest caz și din altele multe de soiul lui este să dăm sfatul, cel mai sfat pe care l'am dat guvernului și poporului unguresc: — Nu vă împotriviți libertăților naționale românești!... Acum, decădată, nu este încă prea târziu. Țăranii noștri cari au răbdat veacuri dearândul vor încă să mai rabde. Iată însă că chiar și în părțile mărginașe cu sfera de influență ungurescă răsar țărani români irredentiști; irredentiști adevărați, organici, cărora nu le mai poți scoate convingerile din suflet cu nici o

pedeapsă din lume. Ce va fi când sistemul unguresc de până acum își va produce în întregime efectele? Să-și închipuie orice Ungur cu mintea clară. Morarii ca cel din Șicula se vor spori, vor umplea întreg teritoriul locuit de Români în această țară, se vor instăpâni pe imensa mulțime a satelor noastre, și ce se va măcina la moara lor nu știm cui i se va opri în gât...

Contele Czernin pleacă?... Ziarul „Berliner Tageblatt” primește informații din isvor bucureștean cari pretind că ambasadorul nostru la București, contele Czernin, ar fi pe cale de plecare din capitala României. Motivele acestei plecări ar fi neputința lui Czernin de a câștiga Regatul pentru o nouă alianță cu Austro-Ungaria. Aceasta ar fi fost misiunea lui — neimplinită. Agitațiile anti-austro-ungare în România au încetat ce-i drept, spune ziarul berlinez, dar nu în urma abilității diplomatice a contelui Czernin, ci în urma intervenției directe a regelui Carol, care a făcut pe conducătorii Ligei să înțeleagă cât sunt de inoportuni cu acțiunea lor.

Știrea aceasta a fost trimisă încă odată în lume înainte cu câțeva vreme de către ziarele ungurești. Ea părea atunci mai mult o dorință ungurescă decât un fapt ce avea să urmeze. Să se adeverească oare tocmai acum? Nu vedem probabilitatea. Tocmai faptul că agitațiile Ligei s'au sistat ne face să credem că situația contelui Czernin s'a întărit la București, indiferent de contribuția lui la sistarea lor. El a mers la București în semnul unei apropieri și Austro-Ungaria ar face o enormă greșală retrăgându-l.

Modificarea noiei legi de presă pe cale novelară. După cum se anunță din Budapesta guvernul ungar s'ar fi convins despre multe contradicții și absurdități iuridice, cuprinse în noua lege de presă și pentru rectificarea acestora judele de tablă Nándor Bernolák, împărțit în ministerul de justiție a fost însărcinat să revizideze noua lege de presă în scopul ca multe absurdități și contradicții să fie eliminate prin modificarea legii pe cale novelară.

Nervositate în cercurile oficiale din Viena. Ni se scrie din Viena: În cercurile așa numite „oficiale” se poate observa o dispoziție foarte energică. Cauza e că unele lucruri nu merg chiar așa după cum s'ar dori. Foarte dureros au fost atinse aceste cercuri, că evenimentele politice nici decum nu conglăsuiesc cu declarațiile optimiste făcute de contele Berchtold în delegațiuni privitor la situația internațională și mai cu seamă la situația din Balcani. Nu mai puțin a contribuit la aceasta nervositate și criticile făcute de *Dr. Baernreither* în delegațiunea austriacă și de prințul *Windischgraetz* în delegațiunea ungară. La aceasta se mai adaugă încă alte momente, cari pot provoca o nouă criză.

Unul dintre aceste momente e chestia căilor ferate orientale. Nu mai e doar un secret că această chestie cauzează foarte multă bătaie de cap bărbatilor noștri de stat, cari nu pot găsi o soluție, căci se poate zice câte ministerele atâtea instanțe — atâtea păreri și vederi divergente. Guvernul austriac își are punctul său de vedere, dar acesta e chiar opus punctului de vedere al guvernului ungar. Toate încercările de a aplana divergențele au rămas zadarnice. Dificultatea cea mai mare e însă, că și ministerul de externe își are punctul său de vedere, care nu e identic nici cu cel al guvernului austriac și nici cu cel al guvernului ungar.

O altă chestie care indispuie foarte mult cercurile militare e atitudinea, dovedită de primul ministru ungar contele Tisza față cu reformele declarate de către comandamentul armatei de neapărat necesare în scopul îmbunătățirii salarelor și a avansamentului ofițerilor. Contele Tisza după cum se știe a declarat în delegațiuni cu o evidență bruscă, că guvernul ungar fiind cu considerare la situația financiară critică a Ungariei nu poate vota sumele necesare pentru îmbunătățirea materială a situației ofițerilor. În cercurile militare se accentuează cu drept că atitudinea contelui Tisza cu toate că el a constrâns camera ungară cu forța brachială să voteze noua lege militară, exprimă numai antipatia ce o au Maghiarii față de dezvoltarea și întărirea armatei comune. Dar ce folos de noua lege militară care are de scop mai cu seamă sporirea armatei, urcarea contingentului de recruți, dacă nu se pun la dispoziție și mijloacele necesare pentru complinirea posturilor de ofițeri și pentru atragerea copiilor din clasa de mijloc de a pași pe cariera militară. Atitudinea contelui Tisza e privită în cercurile militare mai înalte chiar ca o piedecă împotriva scopurilor urmărite prin reforma militară, și aceasta pledecă caută să zădărnicească tot așa dezvoltarea atât de necesară a armatei, ca și atitudinea partidelor opoziționiste, a căror tendințe contele Tisza afirmativ le-ar condamna.

Austriacus.

Presă ungurescă și pedeapsirea dlor Măndășescu și Avram. Toate ziarele ungurești au

„Nu te îngriji de mine” a zis săricica. „Eu simt foarte bine aici și-mi împlinesc misiunea mea”.

„Așa dar ai și o misiune” a zis sargasul răbdător; dar glasul îi era sfâns și râsul domol; și era prea sfârșită de uscăciune.

„Eu adun nomolul”, a zis săricica. „Mă truseși eu și ajut bucățelelor de lut, cretă și alte lucruri ce sunt în mare să aibă timpul necesar să cadă la pământ. Din acestea fac nomolul. Ce timpul va fi din el uscatul cu lunci verzi”.

„Și tu îți închipuiești că marea va lăsa să-ți împlinești misiunea?” a întrebato sargasul.

„Mai așteaptă”, a replicat săricica. „Mai ai încă răbdare! Imi pare că tu ești mai slabă de răbdare, ești obosită și nu poți suporta toate greutățile cum le suport eu”.

„Și a venit valul fluxului și apa mării și-a înlocuit din nou stăpânirea peste prundiș.”

Sargasul se bucura că săricica cea vitează a avut în năcaz. Dar bucuria i-a fost scurtă. Săricica era dreaptă și întindea fără frică frunzele și ramurile în apă.

„Stăpâna noastră, puternică mare”, a zis sargasul. „Aici se află o verdeață, numită săricică și spune că zidește cu voia voastră pe locul ocupat până acum de noi. E adevărat?”

„Și de ce te miri?” a zis marea. „Tu sargas nu pricepi lucrurile și rosturile lor numai în vorbe. Tu crezi că eu nu am alte mulțumiri pe lângă asta decât să-mi alung valurile, să fac

spume și să sfarm uscatul; nu știi că tot atât de bucuros zidesc continentele și țările oamenilor. În acest loc zidesc chiar acum, și nu va mai trece mult și vei putea putrezi la soare fără să te mai întâlnești cu mine.

„Dzeu să le ajute acelor cari se încred în ajutorul domnilor mari”, a zis sargasul.

De cealaltă parte s'a adresat săricica către mare: „Mare! Astăzi ești prea neliniștită, dacă nu te astâmperi nu pot aduna nomolul necesar”.

„Mă iartă! iartă-mă, iubita mea săricică” a răspuns marea. „De acum voi avea mai multă grijă. E bine acum?”

„Trebuie să fi și mai liniștită a zis săricica și a întins cotoarele sale așa încât frâncea furia valurilor mormăind și tremurând fără încetare. În fiecare clipită se ridică fundul mării prin milioanele de firicele de lut și var ce se prăbușau înfricate de liniștea momentană a apei.

„A mai văzut cineva obrăncii de acestea?” a întrebato sargasul. Vorbește cu marea pare-că ar fi stăpânul ei”.

„E fățul meu” a zis marea, dulcea mea, draguța mea săricică”.

Sargasului de mirare i s'a oprit glasul. Păcătoșul a sburat în lumea largă și povestea că marea s'a schimbat de nu o mai poți recunoaște.

Țaranul sta în preajma stavilarelor și leșilor ridicate de mâinile lui și privea luciul mării.

„Cât e de frumoasă marea” a zis el. Cine ar crede că e aceeași mare care acum mai în

urmă răcnind înălța valurile inspumate să-mi spulbere lesele de apărare.”

„Nu peste mult marea a început să tremure”.

„Săricică!” „Scumpă săricică!”

„Ce ai?” a strigato săricica impacientă. „Vezi, era așa de admirabil, s'a depus atâtea nomol și acum strici tot cu valurile tale...”

„Nu fi supărată pe mine” a zis marea. „Acum vine refluxul și trebuie să-mi văd de cale. Precum văd, semințele tale sunt coapte; mi-e teamă că sămănându-le acum le duc cu mine spre adâncuri”.

„M'am îngrijit eu de asta” a zis săricica. „Nu te teme! Mi-am înzestrato semințele cu perisori, așa că vor rămânea în nomol. Cărbănește-te de aici, dacă ești silită, dar să-mi aduci nomol când te vei întoarce!”

„Cât ești de cuminte și de atentă iubita mea săricică” o lăuda marea.

Apoi s'a scurs spre adâncuri și săricica și-a sămănat semințele. După un timp oarecare întreg prundișul era plin de săricele, cari cucereau tot mai mult teren, înfloriau, adunau nomol și-și răspândeau semințele. Apa era din ce în ce tot mai mică.

„Imi dai voie să stau și eu aici?” a întrebato sargasul.

„Mai bine te retrageo câțiva zeci de metrii mai spre adâncul mării” a întâmpinato săricica.

„Dacă ași putea...” a oftato sargasul. „Dar

înregistrat știrea că dnii Măndășescu și Avram au fost pedepsiți numai cu 5—5 franci. „Pesti Napló” are chiar un articol prim despre această judecată românească. Ziarul maghiar consideră pedeapsa ca o palmă dată Austro-Ungariei, deoarece, după părerea lui, numiții domni au fost complicii lui Cătăraș. Complice este, de altfel, și poliția românească, care l'a făcut pe Cătăraș scăpat, ca să nu poată dovedi mai apoi nici vinovăția studentului Măndășescu și muncitorului Avram; să nu poată, fiindcă nu voia...

Înregistrăm atricolul ziarului unguresc ca o simplă curiozitate acum post festa, după deplina lumină ce s'a adus, în ceea ce privește fondul, asupra atentatului din Debrețin.

Raportul marchizului Bacquehem. Ieri a fost distribuit între delegații austriaci raportul adoptat de subcomisia de externe austriacă și pe care marchizul de Bacquehem îl va prezenta spre primire plenului delegațiunii austriace privitor la bugetul ministerului de externe.

În acest raport se constată că tripla alianță s'a dovedit și în cursul crizei balcanice de un scut al păcii. Legăturile de alianță cu Italia au devenit și mai intime și poporul italian aprobă politica triplei alianțe. Italia își poate realiza planurile ei în partea ostică a Mării mediterane și în Albania numai cu sprijinul celorlalte puteri din tripla alianță. Demonstrațiunilor studentimei italiene nu li se poate da o importanță mai mare.

Cu Anglia relațiile monarhiei se ameliorează tot mai mult, iar bărbații de stat serioși ai Franței sunt pentru relații bune cu monarhia.

Dintre divergențele de interese cari au ridicat dificultăți între monarhie și Rusia unele au încetat, Rusia are interese în numeroase părți ale lumii și așa va fi mai rezervată în Balcan, unde afară de succese economice alte succese nu se pot obține fără un războiu european. Conducătorii politicii externe ai monarhiei austro-ungare au dovedit în momentele de pericol o atitudine pașnică, dar în fața acestor conducători responsabili există în Rusia și elemente, cari sunt conduse de scopuri cu totul contrare.

Privitor la adunarea Ligei culturale din București se spune în raport că organul oficios al guvernului român a accentuat, că politica externă a României o determină factorii responsabili, iar demonstrațiile de stradă — dacă acele ar și izvorî din sentimente bineînțelese — n'au schimbat concepția diplomației, și cea mai mică greșeală ar putea fi păgubitoare pentru țară. Subcomisia ține de cea mai de urgență datorie a diplomației și a tuturor factorilor de stat competenți ca să se străduiască pentru crearea unor relații cât mai de încredere cu România, cum erau aceste relații înainte de cele două războaie balcanice. Și aceasta va succeda cu atât mai mult, cu cât România se va convinge că monarhia e aplicată să se întrepună cu autoritatea și puterea ce o are pentru prietenii ei.

Albania a fost amenințată de pericole interne și ex-

terne. Monarhia i-a dat sprijinul la înființarea noului regat și îi dorește domnitorului Albaniei, ca să asigure țării sale roadele păcii și culturii, să-i apere independența și să țină departe de Marea Adriatică ori ce influință străină.

În sfârșit ocupându-se cu chestiile economice, raportorul spune că prolongirea contractelor comerciale cu Germania nu se pot primi, nefiind vamele de apărare îndestulatoare, iar baza politicii comerciale a Austriei o poate forma numai înțelegerea cu Ungaria.

Ce crede un ungar luminat, despre învățarea limbii maghiare.

De câte ori se ridică glasuri de protestare în contra modului, cum se forțează învățarea limbii maghiare în școala primară rurală, presa șovină răspunde, că acestea sunt simple agitații puse la cale de intelectualii popoarelor nemaghiare.

Să ascultăm deci pe un ungar, pe *Jászi Oszkár*, a cărui obiectivitate n'o pot contesta nici conaționalii săi, cu atât mai puțin când este vorba de limba în care și exteriorizează însuși *Jászi* gândurile sale. Iată ce spune el: „Sunt mulți cari cunosc bine limbi străine, cari știu scrie scrisori franțuzești sau englezești, cari după instrucția îngrijită primită acasă, au ajuns cu ajutorul unei oști întregi de instructori și bone, să poată ceti cărți străine și să stea de vorbă în călătoriile lor prin țări străine cu chelnerii hotelului. Ei, vă întreb pe d-voastră, cari cât de cât ați învățat o limbă, pe care v-ați însușit-o ca d. p. limba germană după 6—8 ani de instrucție și de cetire, vă întreb ce-ați zice d-voastră, dacă a-ți fi citați înaintea unei judecătorii engleze sau franceze, ca să vă apărați în aceste limbi străine în chestii vitale, în chestiuni materiale mai importante ori în chestii de onoare? Eu declar cu toată sinceritatea, că în clipa aceea ași fi om pierdut când m-ar sili la așa ceva și când ar trebui să țin o vorbire de apărare ori să dau informații în fața acestor judecătorii engleze sau franceze în chestiuni vitale ori chiar numai în unele bagatele. De ceea ce nu suntem capabili noi oamenii de cultură din Pesta nici după 8—10 ani de învățatură, de cetire, de conversație și de călătorii, *această măsură o aplică pretutindeni în lume aderenții asimilației forțate față de marile masse naționale, față de oamenii înapoiți în cultură, cari nu și-au câștigat nici cele mai primitive cunoștințe.* Pretind deodată dela bietul țaran să vorbească o astfel de limbă, să se prezinte cu ea înaintea judecătorului sau funcționarului adm-

nistrativ, care limbă n'o poate înțelege. Trebuie să mai adăugăm și stările mizerabile ale școlii primare populare, cu deosebire în penferiile naționalităților, unde sunt câte 100—150 de copii pe mâna unui învățător. În chipul acesta e curată imposibilitate să ajungi la rezultate. Dar merg și mai departe. Dacă statul ungar ar fi atât de puternic, încât să poată așeza lângă fiecare copil nemaghiar câte un instructor de bună bonă, chiar și atunci aș considera de neboboc politica aceasta, căci învățătorul, instructorul cu desăvârșire neputincios în lupta cu viețile ale cărei 20 de ore zdrobesc cele 4 ore zilnice ale lui și prin aceasta nimicește oarecum valoarea ideală a educației individuale. O limbă nu se poate învăța altfel decât pe calea vieții, prin conveniri sociale, prin interese economice comune, prin producția de piață. Pentru ceea ce fost neputincioasă forța școlii, a solgăbirăului se desleagă cu ușurință prin viața industrială și de oraș, prin cultură și circulație economică intensivă, dar nici aici așa, ca individul naționalist să-și piardă limba sa proprie, ci astfel, *să învețe o limbă străină ca a doua limbă.* Dar merg și mai departe. Neghiobia politică a acestor proceduri nu începe numai atunci, când vrei să învățăm pe cineva ungurește cu forța, ci și mai potențăm încă cu o imposibilitate metodică, pedagogică. *Nu căutăm să instruiăm un copil pe copii naționalităților în limba lor maternă, ci voim să-i învățăm ungurește după o pic unguresc.* (Nem az anyanyelvén akarjuk megtanítani magyarul a nemzetiségi gyerekeket hanem magyarul akarjuk megtanítani magyarul.)

În limba aceea, din care nu aude acasă nici o literă, în limba aceea voesc înțelepții și miniștrii de culte și învățători să învețe pe popor scris-cetitul, aritmetica, geografia și istoria. Ce re este urmarea acestei politici imposibile? Că ceea, că masele naționalităților, pretutindeni de stăpânește asimilația cu forța, atât în Polonia și în Schleswig-Holstein, în Prusia și în Bulgaria, ajung într-o astfel de situație, că nu pot cum se cade nici o limbă, *nici cea maternă* în aceea pe care i-au impus-o cu puterea. Urmarea acestei politici imposibile este aceea, că creștem o masă cu desăvârșire înapoiată, *batăcită*” (cf. Szabadgondolat Nr. 2 pe 1914).

Ce zic despre aceste constatări luminate, deplin acord cu pedagogia, micii satrapi ai școlii primare, cari sunt inspectorii regiști? Ei răspund cu cinismul specific tupeului unguresc: „A mi kötelelességünk forszirozni a magyar nemzetiségét, mert a pedagogia felett suprema az állam”. Câtă depărtare dela perfidul țaran din Deva până la generosul luminat *Jászi Oszkár*. Să nu fie în stare oare țara aceasta a

vezi bine că sunt prins de o peatră care e atât de îngropată în nisip, încât abia marea ar putea-o urni din loc”.

„Eu nu te pot ajuta” a zis săricica. „Vremea ta a trecut. Și nu peste mult va trece și a mea.”

Și uscatul a crescut tot mai mult și mai mult. Apa mării abia îl mai mângăia cu ocașionea fluxului. Bietul sargas s'a uscat pe piccioare.

„Chiar și pentru mine începe să fie pământul prea uscat” a zis săricica.

„Stai că-ți ajut eu!” se gândea țaranul. „Tu-mi aduci bun folos și te pot suferi pe lângă casa mea oricât de mare ar fi neamul tău”.

A săpat câteva gropi afunde în care apa se scurgea și rămânea o vreme oarecare; săricica creștea în ele ca în un raiu pământesc. În gropile acestea s'a făcut un covor de verdeață înconjurând prundișul care a început a înverzi și el. În pajiștea lui s'au abătut tot felul de animale, cari ucizându-se una pe alta îngrășau pământul cu leșurile lor.

Marea venia și se ducea ca de obicei.

„Iubita mea săricică!” a strigat ea.

Dar săricica a răspuns: „Te văd tot mai rar. Mi-e teamă că se isprăvește și cu mine.”

„Să trimit aici un potop?” a întreat marea.

„Ba să ferească Dumnezeu” a răspuns săricica îngrozită. „Atunci ai nimicuit toată munca mea. Poartă-te numai liniștită, căci eu mă voi ajuta cum voi putea”.

„Fac ce voiesc” a zis marea.

Dar de astădată nu a făcut nimic.

Țaranul își odihnea privirea peste noul uscat.

„Nu peste mult va năpădi aici rogozul” a zis el.

Și de fapt în o dimineață se putea vedea o plantă nouă în pajiștea săricicelor.

„Cine ești tu și ce vrei tu?” au întreat-o săricicele.

„Mă chiamă ogoz” a răspuns planta. „Vreau să mă stabilesc aici. Altfel sunt și eu o iarbă ca toate ierburile”.

„Cât ești de modest!” au șoptit săricicele. Rogozul a întins câteva mlădițe cari au scos rădăcini să formeze plante noi.

Unde te întinzi?” l'au întreat săricicele. „Ce ai de gând?”

„Mă întind și eu puțin” a răspuns rogozul. „Mlădițele sau stolonii mei prind puțin pământul căci e grozav de sfărmicios”.

„Mulțumesc de ajutor” a zis săricica. „Ești binevenit dacă poți îngriji noul teren. Te pot asigura, noi l'am zidit cu multe greutate; și sunt convins că marea nu va avea nimic de excepționat în contra așezării tale”.

„Cu marea n'am nici în clin nici în mănecă” le-a întâmpinat rogozul. Eu nu sunt șovăielnic să fiu odată deoparte, apoi de cealaltă parte. Eu mă țin de uscat și numai de uscat”.

„Bine” a zis săricicele. „Dar nu trebuie să te înfuri. Doar ne va fi iertat să stăm în locurile acestea...”

„Fiecare se îngrijește de soarta sa, și care are sorocul său”, a zis rogozul. „Acum venit ceasul meu”.

Și iarba creștea. O colină ici, o colină și tot mai mulți stoli trimitea și prindea rădăcini pe o întindere tot mai mare. Nu peste mult crescut peste săricică, luându-o cu asalt pe toate părțile.

„Ne înmecăm” au zis săricicele.

„Asta e cursul lumii”, a zis rogozul. „Și-a făcut datoria, s'a gătat cu el și lasă-l altuia”.

„Mare! Mare! vino și ne ajută.” strigau ricelele.

Dar marea era departe și nu mai avea nimic. Nici când era mai întăritată nu venea în apropierea rogozului. Să opria în pajiștea săricicelor adunătoare de nomol.

Săricicele bătrâne se nimiceau, putreză în bunătațiu pământul. Împreună cu rogozul răsfațau în soarele prundișului de altădată alte ierburi și flori roși, albe, violete și de toate colorile. Intre ele era sica, stelișoarele, gina de mare și altele. Tot câmpul era plin de zumzetul albinelor harnice.

Păscărașii cloceau între ierburi și pământ era din ce în ce mai îmbelșugat. Vântul se ridica tot mai mult ținutul și creștea în mare. Și a venit o vreme când rogozul scos din pământul luat dela săricică.

de cataclismul rușinos și fatal spre care oduc șleahta unor ariviști flămânzi cu înțelepciunea în cisme și cu cinstea în regiunile abdomenale? Să sperăm că da. Puterea ideii, a biruit totdeauna brutalitatea prosoei. Noi așteptăm Ungaria Jászilor, care se va înălța pe ruinele neregretate ale imperialismului Apponyilor, reacționari și distrugători.

Cato.

Grecii împotriva Aromânilor.

Arad, 14 Mai.

Un strigăt de amară durere străbate azi toate plaiurile locuite de Români.

E strigătul dureros al sărmanilor noștri frați din Macedonia, zilnic măcelăriți de celele regelui Constantinos.

Zi de zi se înmulțește numărul acelor frați ai noștri din Macedonia, cari pentru simplul motiv că s'au născut Români și vreau să existe ca Români cad ciopârțiți și împușcați de iataganele și revolverelor bandiților greci.

Dar cu toate suferințele pe cari trebuiau și trebuie să le îndure acești martiri ai românismului din Macedonia ei au strigat spre setea nebună de sânge a bandiților cu crucea în mână, zicându-le:

— *Noi Români suntem, iar nu Greci, căci Grecii stau la Moreaua, iar nu aici. Noi grecește nu știm, noi Români suntem, așa ne-am pomenit. Măcar că zice despota că suntem Greci, Români suntem și Români vom muri!**)

Așa vorbesc frații noștri din Macedonia.

În coloanele acestui ziar s'au găsit amănunte exacte asupra recentei masacrări dela Corcea (Corița), când cei mai de seamă notabili români, sufletul mișcării românești în Albania și Macedonia, martirul preot *Harambie Balamace* și ceilalți soți ai lui au căzut victime furiei nebune a celui mai barbar și crud popor din Europa, a cărui viitor rege în

*) C. Gh. Dimcă: Calend. Ar. 1911.

curând va conduce în fața altarului pe frumoasa prințesă română *Elisabeta*...

Noi dela început am spus că autorii morali ai masacrelor împotriva fraților noștri din Macedonia sunt a se căuta în pătura cultă grecească și că membrii organizației grecești, — din care fac parte toți ofițerii armatei grecești și alți notabili greci, — care are de scop nimicirea a tot ce e românesc în Macedonia, — întrețin strânse și directe legături cu guvernul dlui *Verizelos*.

Ca dovadă iată ce ne scrie un bun prieten macedonean care actualmente petrece în *Elbasan* (Albania):

„După cum ți-am promis dela Corcea îți voi scrie pe larg făcându-ți cunoscut impresiile din Albania...”

Astăzi îți fac cunoscut numele *autorilor morali* complici la asasinarea fraților *Balamace*, fiind deținuți azi la *Elbasan* și supraveghiați de jandarmeria olandeză comandată de căpitanul *Remers*:

Arhiereul *Ghermanos* și nepoata sa;
Dr. *D. Papadopol*, grec din Janina;
Dr. *Polena* și Dr. *Zambi*, Darda-Corcea;
V. Singhelo și *V. Condi*, avocați;
Jani Spiteru și *Onciu Balanis*;
Nisi Berberl și *Gachi Colungi*;
Efrem Schina, inspector școlar grec.

Autorii materiali sunt toți ofițeri și soldați greci, amestecați cu antartzi Epiroți, conduși de *Bussios*, maiorul *Mazarachis*, căpitan *Mihalides*, *Samora* etc., parte au fost uciși de voluntarii albanezi și Români conduși de *Midat bey Frașari* și *Tilca Elbasan*, iar peste 300 de inși sunt ținuți arestați la Corcea.”

Așadară criminalii în frunte cu arhiereul asasin grec *Ghermanos* sunt internați în temnița din *Elbasan*, unde își așteaptă pedeapsa binemeritată pentru uciderea celor mai de seamă fruntași ai fraților noștri din Macedonia.

Suntem siguri, că guvernul A. S. prințului *Wilhelm de Wied* nu va lăsa să scape așa de ieftin organizatorii masacrelor fără de sfârșit asupra populației din Albania și Macedonia.

„Acum cred că ar trebui să ajut și eu puțin” a zis țăranul. „De aici, dacă am și noroc, fac o luncă de-i merge vestea”.

Departa se auzia răcnetul mării, destul de turburată în acele zile:

„Să nu uiți că uscatul îl ai dela mine! Și dacă-ți va spune cineva că eu sunt rea și aduc pe capul oamenilor numai pacoste, arată-i lunca și îl spune că marea cea bună ți-a dăruit-o!”

„Voi spune-o tuturor” a zis țăranul; „dacă Magnificența ta nu-ți vei uita într'o zi, și-mi vei lua cu o mână ce-mi dai cu cealaltă. Voi face o nouă leasă de apărare, pentru cazul că-ți uiți promisiunea.

„Zici ceva” a răspuns marea. „Pune un stavilar ca să-mi aduc aminte că pământul acesta l-am zidit eu, dacă cumva mi-ași uita. Știi tu bine că dacă sunt într'adevăr furioasă nu-ți ajută nimic jucăriile tale.

„Știu prea bine” a zis țăranul. Imi aduc aminte...”

„Bine” a răspuns marea care nu voia să-și mai amintească de nervoșeniile ei din trecut.

Țăranul și-a zidit stavilarul cât de înalt l-a putut. A arat, a îngrijit și a sămănat pământul. Din an în an era tot mai bun petrișul de altădată, și vitele pășteau liniștite de-alungul luncei.

Intr'o zi, când săpa, sapa îi se oprește în un obiect tare. L-a scos din pământ și l-a examinat: Un fer mare și ruginit din care se mai putea vedea că a fost odată un steguleț din vârful unui castel boieresc.

„Dumnezeu știe unde te răsucia odată și pe tine vântul” a zis el. „Poate erai și aurit. Ai o formă aleasă. Vei fi fost pe vre-un castel domnesc”...

Apoi a aruncat fierul la pământ și privind spre valurile apelor dela orizont a zis: „Marea face ce voește”.

Românii din Ungaria și Ardeal se asociază în mod sincer doliului mare al fraților și a inconsolabilelor familii a celor mai mari martiri ai românismului din acel colț de pământ, și-i asigură că din parte-le vor sprijini cu cea mai mare sinceritate și căldură frățescă acțiunea lor de desrobire.

Știrile zilei.

Dr. Ștefan C. Pop respinge proiectul de apropiatie.

Budapesta. — În ședința de azi a camerelor a luat cuvântul și d. Dr. Șt. C. Pop combătând proiectul de apropiatie. Apropiatia este o chestiune de incredere, zice deputatul Șiriei, iar noi nu putem avea nici o incredere în el. Dela ruperea tratativelor incoaci, din Martie, guvernul nu ne-a arătat nici un semn de apropiere, dimpotrivă, ne încenează procese cu tendințe politice, cum este cel al moftinenilor și în delegații unde ar trebui, după toate legile echității să fim reprezentați, nu ne dă voie să intrăm. Dar și mai mult. Guvernul, probabil ca un indictu despre dragostea ce ne poartă, încearcă să compromită și pe reprezentanții poporului românesc, cum a încercat față de Dr. Alexandru Vaida prin agentul provocator *Duliskovics*. De altfel guvernul nu ne împărtășește sub raport economic absolut cu nici un ban. Un motiv mai mult să nu voteze apropiatia.

În cursul vorbirii d. Dr. Șt. C. Pop a ținut să protesteze împotriva manevrei prim ministrului îndreptată împotriva dlui Vaida, cu care a anunțat că întreagă conducerea noastră politică se solidarizează deoarece bilețelul lui *Duliskovics* nu are nici o importanță politică iar membrii partidului național îl cunosc cu mult mai bine pe d. Vaida decât să dea crezare unor agenți provocatori. Totodată d. Dr. Șt. C. Pop a desvelit și atitudinea dușmănoasă a presei guvernamentale față de tot ce e românesc și mai ales față de procesul din Sătmar, cum este cazul lui *Budapesti Hirlep* — acest ziar pe care guvernul nu-l poate declara de independent deoarece tocmai bine de curând l-a scos din ruina materială.

D. Pop a arătat apoi și marea nedreptate ce ni s'a făcut prin împărțirea cercurilor care ne scurtează și din cât am avut până acum.

În cursul vorbirii deputatul nostru a fost făcut atent de către președinte că se depărtează de chestiune. D. Dr. Pop a răspuns că trebuie să vorbească mai pe larg fiindcă în delegații unde vorbesc Ungurii și așa nu are cuvânt.

Contele *Tisza* răspunzând se miră că deputații români se solidarizează cu Dr. Vaida care ori cum rămâne compromis. Se miră și-i pare rău. El de altfel nu și-a întins afirmațiile de rusofiliism decât asupra unuia singur dintre ei. În sprijinul apropierei româno-maghiare a invocat noua ordonanță despre învățarea limbii naționalităților. Împărțirea cercurilor nu este nedreaptă și guvernul nu restrânge naționalitățile pe teren politic.

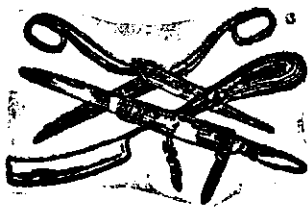
Interpeleția dlui Dr. Ștefan C. Pop.

Budapesta. — D. Dr. Ștefan C. Pop interviu de un ziarist a spus privitor la interpeleția ce a înaintat în cameră următoarele:

Abuzurile cari mă indeamnă să înaintez o interpeleție de urgență sunt următoarele: Serviciul divin se celebrează în parohiile nouii dieceze, cu abatere dela bula papală, în limba maghiară. Locșitorul episcopului a dat ordin încă în 1913 că în școlile confesionale luete dela

Deschidere de prăvălie Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că am deschis în **Oradea-Mare, Rákóczi (F6)-ut 19** **O ASCUȚITORIE ARTISTICĂ MODERNĂ**

Primesc spre reparare și ascuțire totfelul de briciuri, cuțite, foarfece, mașini de tuns, mașini pentru măcinatul cărnei, mașini pentru tunsul oailor și a oilor. Țin în depozit totfelul de PARFUMERII din patrie și din străinătate, articlii de toaletă pentru cap și p. față, totfelul de articlii de oțel, și anume: briciuri, foarfece, mașini

pentru tuns, tăietor de bățături, cuțitase pentru tăiatul hârtiei, cuțitase de buzunar și penițele, precum și articlii pentru bărbieri. — Roagă binevoitorul sprijin al onoratului public.

Cu distinsă stimă:

Ko 1974-52.

KOLLER AGOSTON ascuțitor artistic.

Blaș limba de instrucțiune să fie cea maghiară. Această dispoziție a fost aprobată și de episcop. La înmormântarea preotului Ioan Mureșan s'a celebrat în limba maghiară și l'au preamărit pe Mureșan într'o cuvântare ținută în limba maghiară, încât Românii de acolo s'au scandalizat deși acesta a fost preotul, care a aruncat afară din școli cărțile românești. Matricolele se poartă în limba maghiară și actele se dau tot în această limbă. Actele scrise românește, episcopul le trimite preoților îndărăpt.

La avansările ce se fac în dieceză preoții cari au fost și mai înainte sunt preterați și posturile de protopopi se complinesc cu elemente noi.

Interpelarea dlui Dr. Șt. C. Pop a fost următoarea:

1. Are cunoștință d. ministru de culte și instrucție că în episcopia de Hajdudorog s'au ținut mai multe liturgii în limba maghiară deși bulla papală interzice hotărât acest lucru?

2. Are cunoștință d. ministru de culte și instrucție că vicarul Ruttkay și Papp Gyula la îngropăciunea preotului român Mureșanu au iăcut serviciul divin în ungurește și l'au preamărit pe răposatul pentru că a introdus cărți ungurești în școlile confesionale?

3. Are cunoștință d. ministru de culte și instrucție despre circulara fostului vicar de Hajdudorog, Jaczkovics, prin cari se cere introducerea limbii ungurești în școlile din episcopia lui?

4. Are cunoștință d. ministru de culte și instrucție că pe baza acestei circulari inspectorul școlar din Csikszereda a și scos limba românească din școlile de sub mână lui?

5. Are cunoștință d. ministru de culte și instrucție că episcopul de Hajdudorog respinge orice act redactat românește ce i se înaintează?

Și dacă are cunoștință e aplicat să îndrepte toate aceste încălcări de lege?...

Ministrul Jankovich a spus scurt că va cerceta toate cazurile și va da răspuns în merit după ce-și va câștiga informații mai detaliate.

D. de Jagow despre România.

Berlin. — În Reichstag d. de Jagow a ținut un discurs prin care, între altele declarații, a adus mari elogii României care a reușit să facă ordine în Balcani prin marea înțelepciune a regelui și guvernului său.

Noul atașat militar austro-ungar la București.

Viena. — Ziarul „Neue Freie Presse” anunță că majorul Maximilian Randa, din statul major, a fost numit atașat militar la legățiunea austro-ungară din București.

Kossuth în agonie.

Pe ziua de astăzi Francisc Kossuth și-a perdut de mai multe ori conștiința. A dormit mai mult din pricina marilor slăbiciuni.

Misiunea turcească la Livadia.

Constantinopol. — Știrile sosite din Jalta descriu marile onoruri cu cari a fost primită misiunea otomană. Ieri misiunea, după audiența avută la țar, unde prezentările au fost făcute de ambasadorul rus Giers a fost invitată la dejunul țarului.

Talaat-bey a și avut o lungă convorbire cu Jassonoff.

Primirea călduroasă făcută misiunii de către țar, produce aci foarte bună impresie printre membrii guvernului cari fac pronosticuri favorabile pentru viitoarele relațiuni cu Rusia.

Intrevederea dintre baronul Conrad și Moltke.

Berlin. — În cercurile de aici se crede că întrevederea ce a avut loc ieri în Klagenfurt între șeful statului major al armatei austro-ungare, baronul Conrad de Hötendorf și șeful statului major al armatei germane, Moltke, n'a fost numai un simplu act de curtoazie. Ținând consfătuirea între ei timp de mai multe ore, iar luându-se în timpul din urmă atât de către Austro-Ungaria, cât și de către Germania măsuri întinse militare, de sine înțeles că între cei doi șefi au avut loc orientări privitor la noile înarmări militare și la noua constelațiune militară schimbată prin aceste înarmări.

Noui lupte sângeroase între Epiroți și Albanezi.

Viena. — „Albanische Korrespondenz” află din Durazzo: Epiroții au cucerit ieri localitățile

Erberg și Barmos. Rebelli au încercat un atac și contra Coriței, dar au fost respinși. La Aresta s'a dat o luptă sângeroasă care a sfârșit cu victoria Albanezilor.

Mesajul sultanului.

Constantinopol. — Consiliul de miniștri a terminat redactarea discursului tronului la deschiderea parlamentului. Se afirmă, că mesajul va vorbi despre pacea din Lausanne, despre războiul balcanic și consecințele lui, recucerirea Adrianopolei — tratatul din Constantinopol — chestia insulelor, acordurile economice turco-franceze, reformele din Anatolia răsăriteană, acordurile turco-germane, călătoria la Livadia.

Tampico cucerit și recucerit.

New-York. — Se anunță că Tampico a fost cucerit pentru câțeva vreme de trupele constituționaliste, după lupte crâncene, dar a fost repede recucerit de armata lui Huerta.

Înțelegerea cu Epiroții.

Roma. — După o știre particulară sosită din Corfu comisia de control a încheiat o înțelegere cu Zografos pe următoarea bază:

Epirul primește sub cōntrola marilor puteri autonomie deplină pentru comunitățile bisericesti, pentru comune, fundațiunile pii și o administrație provincială deosebită. Serviciul divin grecesc nu va fi restrâns în nici o privință. Gendarmeria în Epir se va compune jumătate din creștini, cari afară de cazurile de războiu nu vor fi întrebuințați în alte părți. Limba greacă va fi studiu obligat în toate școlile publice. Școli grecești particulare se pot înființa, dar acestea vor avea ca studiu obligat limba albaneză. Suma de contribuire la budgetul statului albanez se va stabili de către guvern în înțelegere cu comisia internațională.

Albania de nord împotriva Epiroților.

Durazzo. — Principele Miridiților Prenk Bib Doda a sosit aici cu 4000 voluntari din tribul său, cari au plecat pentru ca să lupte împotriva Epiroților. Voluntarii miridiți sunt însoțiți de preoți, cari prin cuvântări inflăcărâte îi îmbărbătează. Alți 6000 voluntari din Albania de nord pleacă în zilele aceste spre sud.

Poincaré va vizita Roma.

Roma. — „Giornali dei Lavori Publici” anunță din isvor demn de toată încrederea: Între Paris și Roma au loc tratative privitor la vizita care o va face președintele Poincaré la Roma, pe la sfârșitul lui Octomvrie sau începutul lui Noemvrie. La locurile competente se declară că nu se știe nimic despre astfel de tratative.

Ciocniri sângeroase între Bulgari și Sârbi.

Salonic. — După știrile sosite aci în apropiere de Gevgheli o trupă sârbească a fost înconjurată de o trupă bulgară. Sârbii au avut mari pierderi. Sârbii rămași în viață au fost făcuți prizonieri de către Bulgari.

Retragerea contelui Czernin se desminte.

Viena. — „Fremdenblatt” desminte oficial știrea lansată de un ziar german și reprodusă și de unele ziare din monarhie, privitoare la o apropiere retragere a contelui Czernin dela postul de ambasador la București.

Banca națională își reduce etalonul.

București. — Banca națională și-a redus etalonul la 5 și jumătate, iar lombardele la 6 procente.

Intrevederea țarului cu regele Carol.

Petersburg. — În cercurile apropiate de curte se afirmă că cu prilejul desvălirii statuei țarului Alexandru II din Chișinău, va avea loc o întrevedere între țarul Rusiei și regele Carol al României.

Dimisia primului ministru rus iminentă.

Berlin. — „Politische Korrespondenz” e informată că situația primului ministru al Rusiei, Goremkyn e zdruncinată. Țarul însuși e nemulțumit cu evenimentele din dumă și cu declarațiile lui Goremkyn.

INFORMAȚIUNI

Arad, 14 Maiu 1914

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță: vreme rece, în unele locuri ploa.

Prognostic telegrafic: vreme rece.

Temperatura la amiazi a fost: 13.4 C.

Serbările jubilar din 1916 în România. Comitetul de inițiativă din București pentru organizarea serbărilor jubilar din 1916 ne trimite următorul apel:

Mai puțin de 2 ani ne despart de anul jubilar 1916 de 50 de ani de glorioasă și rodnică domnie a Majestății Sale prea iubitul și venerabilul nostru rege.

Pentru a se da acestor serbări fastul necesar, pentru pregătirea lucrărilor, este nevoie să se lua măsuri din vreme și în acest scop, comitetul organizator face apel la toți acei ce simțim românește pentru a ne veni în ajutor, contribuind crânc cu toții pentru a glorifica cu demnitate domnia de 50 de ani a regelui Carol cel Mare.

Programul nostru este următorul:

1. A stăruii pe lângă conducătorii țării, în deosebire de partid politic, pentru a organiza în parcul Carol o expoziție jubilară națională la care vor participa cu deosebire țările balcanice, de care suntem legați de atâtea interese politice și economice și țările amice cari ar avea dorința să ia parte.

2. A se glorifica anul jubilar prin așezarea în mijlocul capitalei a unui monument istoric de mare valoare.

3. A se bate o medalie comemorativă în aur pentru suveranul sărbătorit, în argint pentru conducătorii țării și în bronz pentru aderenții noștri.

4. A înlesni străinilor vizitarea României prin organizări sistematice de volajuri combinate și avantajoase.

5. A organiza serbări grandioase în zilele de 10, 11 și 12 Mai v. 1916, cu grupuri și care alegorice, a împodobi și înfrumuseța capitala, în timpul cât vor ține serbările jubilar din 1916.

Testamentul de 42.000 cor. a unui țaran român pe seama școlii. Ni se scrie din Aciuș. În primăvara anului trecut în comuna noastră Aciuș (com. Sătmar) aparținătoare diecezei gr.-cat. de Oradea-mare, a răposat George Gârde. Acest țaran analfabet, care toată viața sa a muncit și legat paraua cu zece noduri ca să aibă strânse părăluțe albe pentru zile negre — cu un gest frumos întreaga sa avere prețuită la 42.000 cor. a testat-o școlii și bisericei noastre. Testamentul său însă făcându-se pe patul de moarte de curatorul Toma Grumaz a fost atacat de rudeniile fericitului fondator. Deoarece testamentul n'a fost legal prin urmare nici valid, biserica a căutat mod de a se împăciui cu rudeniile repausatului. Din partea bisercii respective a Ordinariatului a fost conezut cu conducerea și deslegarea cauzei acesteia dl protopop George Șuta. Dl protopop după multe oboseli și mari greutăți abia acum a putut salva pe seama bisericei și școlii din frumosul lăsamânt suma de 14.136 coroane. Despre aceasta sumă s'au și făcut actele fundamentale.

Tot în acest loc trebuie să amintim, că Ilustritatea Sa Episcopul Dr. Demetriu Rădu — Reverendisimului Domn George Șuta i-a dat un onorar de 500 cor. ca rebonificare a ostenelelor și speselor, cari le-a avut în această afacere. Dl protopop Șuta însă a dăruit această sumă școlii noastre din Aciuș ca destinația ca din interesele acesteia tot la doi ani să se cumpere încălțăminte și vestminte școlarilor săraci. — Coresp.

Zaharia Bârsan la Brălla. Ni se scrie: D. Zaharia Bârsan, artist al Teatrului Național din București, poet și autor dramatic, și-a înghesbat o trupă de teatru, care ne-a procurat aseară un spectacol, în mare parte reușit.

Dar mai întâi trebuie să spun că era vorba de o „mare reprezentanță culturală” — și mă așteptam să văd o sală luxantă. — Și mă mai așteptam să văd pe lângă lumea care vine numai la zile mari — și lumea obișnuită a teatrului; n'a fost așa... Probabil că se reprezenta pe-un film senzațional la vre-un cinematograf...

Ca atât mai bine, însă! În sală erau transilvănenii și erau și oameni, cari au înțeles că e de datoria lor să asiste la această reprezentanță culturală. — Și numărul lor a fost așa încât puține locuri rămăseseră goale.

Și — acum să trecem la reprezentarea de pe scenă. Mai întâi „Jurământul” de d. Bărsan, într'un act.

Piesa e intitulată dramă *națională*. — Mi se pare un pretentios. Fiindcă acțiunea principală e: jurământul și s'au făcut Radu Cringu, director de gazetă și soția sa Veturia de a părăsi casa acela dintre ei care va păcătui, deci care va păta cinstea celuilalt. — Cringu, a fost în termenți un an de zile. În acest timp soția lui l'a lăsat — lucru ce-l află dela corectorul Plesa. — Și într'o scenă de explicație — redată în chip artistic atât de autentic și de artiști — Veturia fiindcă și-a călcat jurământul, pleacă... iar Cringu, deși cu inima frântă de durere, — dictează redactorului articolul de fond — pentru luminarea poporului...

Amănuntele sunt interesante. Acțiunea e condusă cu siguranță. Personajele respiră viață. — Așa de exemplu, e redat admirabil tipul țărânului vorbăreț Nuțu, pe care d. Georgian, îl joacă cu plăcere, transmitându-i o nouă. Corectorul Plesa, redat de d. Popovici — e un om simplu, muncitor, dar mai presus de toate cinstit și el nu-și poate ascunde neliniștea și scârba când vede pe Veturia mintind. Și când Cringu, îl aruncă în față cuvântul de „nerecunoscător” atunci tot sufletul lui simțit se revoltă și-l mărturisește adevărul. D. Popovici merită laudele noastre. D. Mărculescu (Cringu) și dra Oetia Chernbach (Veturia) a căror roluri n'au nimic extraordinar — au făcut tot ce a trebuit. D. Mărculescu viguros; doara Chernbach caldă, convingătoare, emoționantă.

La a doua ridicare a cortinei, d. Mărculescu — într'un decor, reprezentând o pădure întunecată, îmbrăcat în costum țărănesc — a declamat „Ca mâni va bate ceasul” strigătul patriotic al dlui Z. Bărsan. — Lumea din sală l'a răsplătit cu furtunoase aplauze. Și atunci așa a mai declamat o poezie patriotică de Candiano-Popescu.

Ridicându-se pentru a treia oară cortina, s'a jucat „Se face ziua”. Deși în prima parte — povestirile sunt lungi, cu multe tânguiri, cărora le-am fi preferat mai bine o acțiune dramatică potrivită — totuși partea finală a piesei e reușită și emoționantă. — Despre artiști n'as avea prea mult de spus. Doar de Crisan al dlui Mărculescu, Soides al dlui Popovici, Ilina doarei Chernbach. În rezum: au fost potriviți și bine.

În total am avut un spectacol, la care ar fi trebuit să la parte multă, foarte multă lume.

Ion Borvizeanu.

Correspondență de pe Murăș. Cam de mult-șor n'am mai scris în ziarul nostru „Românul”, deoarece nu s'a putut remarca pe Murăș ceva deosebit. După ce acum se observă lucruri vrednice de dat publicității, am recurs din nou la peana mea odihnită.

— În orașelul nostru Reghinul-sășesc cu un an înainte Andrei Truția fost sergent major în reg. 62 de infanterie și șeful mesei oficerilor din Murăș-Oșorheiu, s'a stabilit, ținând în arândă oțelul „Coroana”. Preoțimea, învățătorimea și fruntașii din jur l-au sprijinit și intelectualii români trăgeau numai și numai la hotelul d-sale. După un an de zile însă ia în arândă oțelul „Hungaria” cu cafea și aranjament cu totul modern.

La 20 Aprilie s'a mutat dară în acest oțel și cu el toți oaspeții vechi ai d-sale. Avem deci în Reghin astăzi primul oțel românesc așezat, în fruntea pieței. Preoțimea și învățătorimea din împrejurimi simțeste astăzi o satisfacție deplină și merită astfel toată lauda pentru munca și sprijinul depus în interesul cauzei comerțului român. Oaspeții sunt aci serviți în chipul cel mai splendid și cu prețuri cât se poate

de moderate. Foi românești de aici și de peste Carpați în frunte cu prețuitul nostru ziar oficios „Românul” și tot soiul de distracții.

— Se spune că: „Verba movent exempla trahunt”, și aceasta s'a adevărit și aci, căci în fruntea pieței din Reghin în edificiile băncii „Mureșana” s'a așezat iarăș un român deschizând o băcănie frumoasă. Numele acestui neguțător român e: Ioan Fățian.

Înainte cu doi ani s'a stabilit în Deda ca arândator a crășmei comunale George Stănilă și a deschis și o prăvălie frumoasă; în Rușii munți Nicolae Cristin, iar în comuna Filea Vasile Mihalcu.

Din acestea rezultă clar că comerțul pe Murăș a luat avânt îmbucurător.

— În comuna Murăș Cristur de lângă Murăș-Oșorheiu, înainte cu 14 ani harnicul preot local Ștefan Stoicoviciu a înființat o „reuniune de înmormântare” și prin buna conducere a preotului și exactitatea în afaceri a atras la sine nu mai puțin ca 22 comune din jur intrând toate în slujba acestei reuniuni în fruntea căreia stă numitul preot. Averea reuniunii astăzi atinge aproape suma de 28.000 coroane. E aceasta de recomandat și altor preoți, căci dacă modestul preot Ștefan Stoicoviciu a obținut un rezultat atât de îmbucurător ce progrese frumoase ar face preoții cu poziție mai bună...

— Pe baza noii legi electorale comisiile pentru conscrierea alegătorilor își urmează cu febrilitate activitatea. Nu știu în alte părți cum se vor fi organizat aceste comisii, dar în cercul „Reghinul de sus” avem în comisie și un român pe notarul Ioan Bucur din Deda. Astăzi comisia și-a început activitatea.

Despre rezultat o să raportez mai târziu. Fapt este că nu se observă nici o mișcare, afară de activitatea preoților și învățătorilor.

Coresp.

Poincaré decorat de Juansikkal. Președintele republicii chineze Juansikkal a conferit președintelui republicii franceze Poincaré cel mai înalt ordin, care până acuma a fost dat numai regilor și împăraților.

„Looping-the-loop” executat de doi aviatori români. Din Paris vine știrea că doi aviatori români, dnii *Mihail Savu* și *Petru Macavei*, trimiși de „Liga națională aeriană”, au executat alaltăieri în mai multe rânduri îndrăznețul salt mortal al lui Pégoud. Ambii aviatori au fost viu felicități de Blériot și colegii lor francezi. Ne mândrim de curajul bravilor aviatori militari români, cărora le trimitem urările noastre de bine.

Un notar care n'ar voi să albă mulți alegători e notarul din Totvărădia de pe Valea Murășului.

Pe 12 Mai n. era fixată ziua în care aveau să dea examen înaintea ppretorului din Radna oamenii știutori de carte însă fără testimoni școlare, pentru a-și putea câștiga dreptul de vot. Despre cei însinuați trebuia să se înainteze lista ppretorului, după care să-i examineze: „domnul notar” însă n'a trimis lista și astfel s'au înapoiat bieții oameni neexaminați, alegându-se cu banii spesați cu călătoria până la Radna și cu o zi de lucru perdută. — Ce și-o fi zis dlui: La ce bun atâția alegători români? Cu cât mai puțin, cu atâta mai ușor de convertit: e și aceasta una dintre apucăturile celor dela putere pentru menținerea regimului arbitrar și sistemului vechiu de corupțiune. — Un alegător neexaminat.

Piloții unguri, după cum știm, fac mereu salturi mortale și aceasta nu cu scopul de a-l imita pe Pégoud, ci involuntar, din motivul simplu că mașina năzdrăvană când părăsește pământul nu mai vrea să se supuiе mâinei lor violente.

Alaltăieri a căzut în Érsekujvár pilotul Kvasz András dela o înălțime de 30 m. Aparatul s'a sfărâmat complet, pilotul a scăpat cu leziuni mai ușoare.

Gluma notarului pe socoteala jidanului. Neguțătorul Ungher din Szabolcs i-a intentat proces de despăgubire unul notar cercual, care păcălindu-l într'o afacere de comerț, i-a cauzat pagubă de câteva sute coroane. Ungher are o mare prăvălie de haine și ca să-și facă reclamă a scos lunar o revistă de mode luxoasă à 2 cor. exemplarul. Pentru ca să-și câștige abonati, a rugat pe notarii din comitat să-i trimită adresa familiilor mai cu stare din cercul lor. Dar s'a aflat un notar mai șugubăț, care ca să rădă de întreprinderea negustorului-redactor, i-a trimis adresele tuturor văcarilor, purcarilor, cerșetorilor etc. din cercul său, cărora Ungher le-a trimis frumusele revista timp de aproape doi ani. Acum voind să-i incaseze, s'a convins despre insolvența abonaților săi analfabeți și pentru aceasta i-a intentat proces de despăgubire notarului hazliu.

Fumatul oprit! Comitatul Fejér s'a nemerit să aibă în administrație tot funcționari bătrâni și membrii cu familie numeroasă, cari prin urmare croiesc legi peste legi pentru corecțiunea copiilor. Astfel nu de mult au adus legea care interzice minorilor să cerceteze cinematografele fără însoțirea părinților ori a rudelor. Mai nou s'a introdus altă lege, aprobată de minister, care oprește și pedepsește fumatul tinerilor sub 15 ani; cărora nu le este permis nici să li se vândă tutun. În felul acesta mulți tineri fumători trecuți de 15 ani, trebuie să poarte certificatul de botez în buzunar, ca să nu fie expuși la neplăceri din partea poliției. Ba s'au prins unii minori fumători cu certificate false, dovadă că opreliștea numai a potențat plăcerea tinerimii de a se intoxica cu nicotină.

Mulțumită. Ni se scrie din Rusu: În comuna noastră în 24 Aprilie c. din neglijența unei fetițe s'a iscat un incendiu puternic care în scurt timp a prefăcut în cenușă casele și tot avutul alor 5 familii, lăsându-le pe lângă mizeria ce le apăsa după inundațiile din anul trecut, și fără adăpost în starea cea mai de plâns.

Ca părintele sufletească al acestor nenorociți, a căror soartă tristă a aflat răsuneț în inimile nobile ale acelor care îl primiv în jurul nostru ca adevărați trimiși ai providenței — aduc cele mai fierbinți mulțămite binefăcătorilor jurului nostru:

Doamnei Eleftera Dr. Mihali și dlui Dr. Teodor Mihali, pentru ajutorul prețios de câte 50 cor. oferite din caseta proprie, pe lângă care sumă am primit și colecta deosebită a doamnei Eleftera Dr. Mihali în suma de 78 cor., la care au contribuit: Institutul de credit „Someșana” cu 50 cor., dnii Dr. Ioan Vaida avocat 10 cor., „Banca Poporului” din Dej 5 cor., Dr. Liviu Micșă avocat 2 cor., Emil Pop director de finanți 2 cor., Eugeniu Șulcu jude la tribunal 1 cor., Dr. Leonida Domide medic 2 cor., Dr. Vili Șorban asesor la sedria orfanală 2 cor., Augustin Pinteșă secretar la „Someșana” 2 cor., Dr. Ioan Mezei avocat 1 cor., Dr. Romus Micșă adv. 1 cor.

Ca prinos de mulțumită nu pot oferi altceva decât rugăciunile pentru viața îndelungată a doamnei și dlui Mihali, a căror marinositate s'a revărsat asupra năpăstușilor și cu ocaziunea inundațiilor din anul trecut, și pentru sănătatea celorlalți binefăcători — se vor înălța în acea biserică, care ca prin minune a rămas neatinsă de flacările ce au pustiit împrejurul ei. — Rus, 10 Mai n. 1914 Aurel Biliu preot.

NB. — Oferte marinositate se mai primesc pe adresa Rusu (Orosmező), com. Solnoc-Dăbăca și se vor cvita pe cale ziaristică.

x **Am onoare** a aduce la cunoștință m. st. Doamne, că au sosit pălăriile după cea mai nouă modă. Transformările le execut în timp de două ore. Cerând sprijinul binevoitor a m. st. Doamne, semnez cu stimă: **Iulia Roman.** Arad, Deák-Ferencz u. 2. (2089—5)

Instiințare.

Aduc la cunoștința on. public, că mi-am amplificat atelierul de croitorie cu un magazin de haine gata pentru băieți și copii și cu mantale de tranzițiune și mantale de gumă. — Prețuri fixe convenabile, serviciu prompt. — La dorință în provincie trimitem mustre.

HI 1879

Roagă binevoitorul sprijin

Hirsch Antal

croitor domnesc

ARAD, Andrásy-tér 28

x În atențiunea bolnavilor! Balsamul Mittelmann pentru stomac încetează în scurtă vreme lipsa de apetit, înmulțirea scaunului, durerile de cap, cărceii de stomac, arderea de stomac, apoi tot felul de boale de intestine, luând de 3-ori la zi, înainte de mâncare, câte-o lingură cafea. Prețul 2 coroane. Pregătește și expediază: Eugen Mittelmann, farmacie la „Leul de aur” în Ungvár, str. Nagyhid-u. (M1 1621)

Ultima oră.

Trădătorul dela Orade a cutezat să meargă la București

Noaptea târziu primim din București următoarea telegramă:

Azi s'a deschis sesiunea din ăstan a Academiei Române. Spre ulmirea tuturor la ședință s'a întârșit și scârbosul trădător Mangra. Obraznicul călugăr a încercat să-l agrăiască pe d. Iorga, dar acesta l-a întors spatele. Voind trădătorul la orele 5 d. a. să iasă dela Academie, studenții au închis poarta alungându-l în curtea palatului. Aici obraznicul călugăr a fost hulduit, cum merită. Studenții se apropie de stafia, ce tremura ca varga, unul îl strigă în față „trădătorule spurcat”, alții îl sculpă, îl lovesc cu ghiozdane, cu umbrele, unul îl dă cu pumnul în față. Cu ajutorul poliției în sfârșit poarta a fost deschisă și trădătorul a scăpat fugind până la birja, ce-l aștepta.

Dintre membrii externi a fost de față numai Dr. Teclu din Viena. Se regretă mult lipsa dlui Andrei Bârseanu.

Lupte sângeroase la Corița.

Corița. — (Telegramă primită la încheierea ziarului). La Niculița s'a dat o luptă sângeroasă. Grecii au avut 150 morți, iar Albanezii 6. Băncuțele grecești sunt concentrate la Biglița și sunt întărite cu soldați din armata regulată a Greciei pentru atacul împotriva Coriței.

Azi s'a celebrat aci parastasul victimelor. — (Gh. Dona).

ECONOMIA

Bursa de cereale din Budapesta.
(După 50 kgr.)

	—14 Maiu.
Grâu pe Maiu	13.90
Grâu pe Octomvrie	12.20
Secară pe Octomvrie	9.88
Ovăș pe Octomvrie	8.20
Porumb pe Maiu	7.39
Porumb pe Iulie	7.52

Redactor responsabil: Constantin Sava.

„TIMIȘIANA”
Institut de credit și economii, Timișoara.

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de practicant la institutul de credit și economii „TIMIȘIANA” din Timișoara, se publică concurs cu termen până la 1 Iunie 1914.

Salar anual 1000 cor.

Reflectanții au de a cunoaște limba română, maghiară și germană și să dovedească, că au absolvat vre-o școală comercială.

Postul este a se ocupa imediat după alegere.

(Ti 2115)

Directunea.

ANUNȚ.

La „TIMIȘIANA” institut de credit și economii în Timișoara, se află de vânzare cu condițiuni foarte favorabile, o moșie de 100 jughere pământ arător.

Ti 2118

AVIZ!

Aduc la cunoștință că mi-am mutat

cancelaria

pe strada Luther-Marton nr. 1, în casa Dr. SUCIU, lângă tribunal.

Dr. George Crișan

(Ci 2114)

advocat.

Doi băieți

tânări, cari au lucrat ca vânzatori unul în branșa drogheriei și altul în articole fotografice, se caută la magazinele

Economu & Zlatko

București, strada Paris nrul 25.

Ofertele se vor adresa însoțite de fotografie și certificate.

Ba 2122

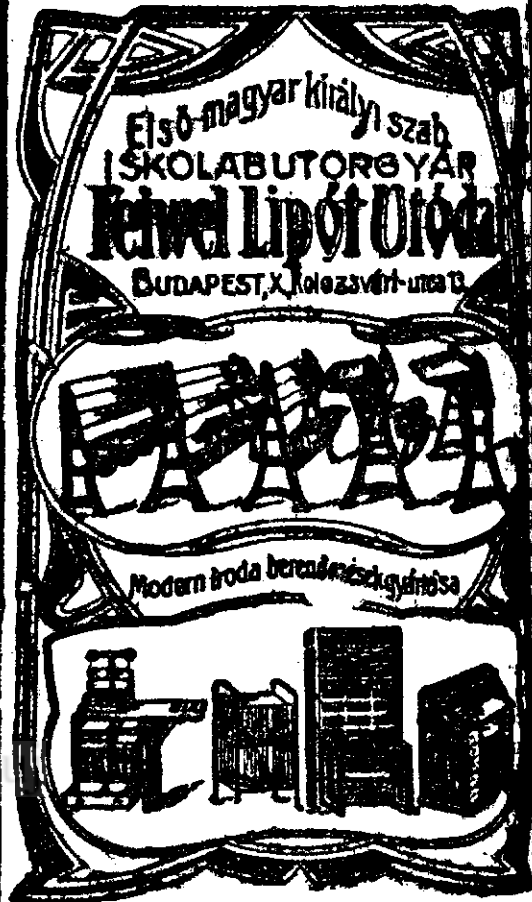
Bătătoriile,

la 227

sortoșenia pielii și a ciorii de pe mâini și față încetează în scurtă vreme și dacă folosiți „CANNABIN”
1 sticlă 1 cor., franco
1 coroață 40 fl., 3 sticli franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Király-u. 12 și la profesor: Dr. E. FLESCH, farmacie la „CORONAN” în Timișoara.

Prima fabrică de bănci de școală
brev. reg. ung.

Liferează

cele mai moderne și mai bune bănci de școală

brevetate sistem „Felvel” „Zahn” și „Rettig”, mobilier pentru școli aparate de gimnastică, mobilier modern pentru biserici, bănci pentru biserici și mobilier pentru grădinițe de copii.

Fe 1288

Protecurat gratis.

Fabricarea aranjamentelor de birouri moderne.

PRIMA ȘI CEA MAI VECHIE CASĂ DE CLAVIRE ESTE A LUI

FRANZ ȘI ALBERT RENNER

TIMIȘOARA JOSEFIN
strada HUNYADI nr-ul 12.

MARE ASORTIMENT DE PIANE, PIANINE ȘI HARMONII : CALITATEA CEA MAI BUNĂ

Prețuri ieftine.

Prețuri ieftine.

Rétay și Benedek

BUDAPEST IV., Váci-utca 59.

Aranjamente pentru biserici, odăjdii, prapori și steaguri :: Altare, amvoane, mormântul Domnului și aranjamente complete pentru biserici.

Firma se recomandă mai cu seamă pentru renovarea, vopsirea și aurirea altarelor și pictarea bisericilor, cari lucrări se execută cu meseriași specialiști în această artă. Dintre lucrările executate, cari au aflat cea mai deplină recunoștință sunt Aranjamentul complet al bisericii noi din Segedin-Bokai al bisericii minorităților din Arad, pictarea și aranjarea mormântelor din Marfiasavár și Martaradna, a bisericii din Beregszász și altarul principal, comandat de comisiunea pentru monumente de artă din Szepescsütörtökhegy. :: Cu planuri și prețuri de vânzare stăm la dispoziție gratis :: Trimitem expert pe specialitate. Helyesen

S'a finit cu viața!

Prin noul remediu din Fiume e o atare invențiune nouă care omoară cu siguranță pe cei mai deștepți și uricioși dușmani ai femeii de casă, cari sunt de obicei de bucătărie.

„DEGANIN” e neapărat de lipsă și la economia de bani și nimicește păgubitoarele insecte și furnici. „DEGANIN” e pentru fiecare grădinar un așa artizan indispensabil ce salvează plantele și cu deosebire deosebită le eliberează de stricătocișii paraziți (păduchi de

„DEGANIN” nu-i iertat să lipsească din nici o Cofetărie, Covrigărie, Magazine etc., pentru că prin această mijloc fiecare proprietar la curățenia dorită.

„DEGANIN” e preferit și din acel motiv fiind conștient oficial și de autoritatea Chemică-Medicală că conține nici o substanță veninoasă dăunătoare omului și totuși e cel mai cu efect remediu de acest gen. Dovadă sunt și multele recunoștințe primite, dintre care unele în prețurent.

„DEGANIN” și 4 kg. Cafea se trimite francat. — Numai de „DEGANIN” dela 5 kg. în sus se expediază francat și cu 10% rabat.

Modul de folosit gratis. — Se caută Agenți.

— 1 kgr. numai 3 cor. —

1 kgr. Cafea fină și aleasă numai 2 Cor. 80 filleri.

1 kgr. Cafea fină mărgela numai 3 Cor. 20 filleri.

Prețurent gratis! F. A. DEGAN. — Fiume.

SCRISORI DE RECUNOȘTINȚĂ

16/1913. Spectabilă Firmă F. A. Degan Fiume.

„Vre-o câteva despărțăminte, dar cu deosebire culina noastră era de un timp încoace de dreptul de șvabi, spre a căror stărpire n'a folosit nici unul prururile comune. Din întâmplare un amic al nostru mi-a amintit de invențiunea D.-V. cu care de ase-menea am făcut probă și spre marea noastră surprinzătoare praful D-tale ne-a curățit toate localurile și ne-a scut de uricioșii gândaci. În toată conștiința putem comanda ori cui produsul Dv., ca remediu excelent și totă privința și de un rezultat sigur.

Direcțiunea Spitalului Civil—Fiume Dr. Sichich, director.

Rog a-mi trimite 6 pachete „Deganin”. Am făcut experiența celor ce mi-ai mai furnizat și rezultatul satisfăcător este spre lauda produsului D-v.

Alexandru Constantinescu Ministrul Agriculturii și Domeniilor. București.

Am folosit praful „Deganin” ordinar la D-ta în apartamentele unei case de ale mele de închiriat și cu bun succes... I-am folosit și la stărpirea păduchilor de pe... ba chiar și la insectele produse de mucezeală... Prețurent tot locul a folosit

Debrecen Lajos

Cavaler al Ordinului Francisc Iosif, fabricant de cârnați și salamă în Debrecen.

Va rog mai trimiteți-mi 5 kgr. de praf „Deganin”, am mare satisfacție cu expediția precedentă. Praful lu-cu efect.

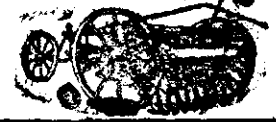
Berthold Frenzt și fiul, cofetărie și Cafea Sibiu.

(21M-20)

Fiecare ECONOM știe că cele mai bune MAȘINI DE IMBLĂTIT CU MOTOR ELEG RIC MAȘINI DE SĂMĂNAT, precum și toffelul ARANJAMENTE PENTRU MORI se pot căpăta pentru prețurile cele mai ieftine, pe lângă deplină garanție la rate dela firma **KOVÁCS și ZAKARIÁS BUDAPEST, VIII. KÖZTEMETŐ-ÚT 23 sz.**

Cereți prospecte gratuit!

Cereți prospecte gratuit!

È în interesul fiecăruia

că înainte de a-și cumpăra țesătură de sârmă, țesătură pentru garduri site și matrațe de sârmă de oțel, să ceară prospect dela singurul preparator de lucrări de sârmă

Fischer Testvérek

fabrică de țesătură de sârmă și țesătură pentru garduri

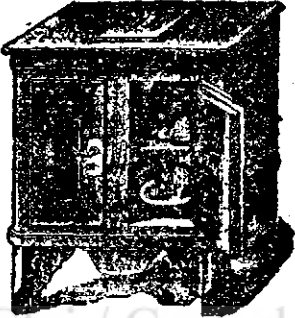
Arad, József-főherceg nr. 8.

(vis-a-vis de biserica evang.). Vă veți convinge că aici veți putea cumpăra cele mai bune și mai ieftine țesături de sârmă. Fabrica: str. Kossuth nr. 45. (F1 1866-25)

Dulapuri de gheață

patentate sistem HENNEFELD,

Budapesta, Gr. Zichy Jenő-u. 5. lângă Váci-körut.

Dulapurile de până acum sunt cu slăvină și sunt obduse cu tinichea de ținc, se ruginesc, oxidează, se murdăresc, totdeauna sunt expuse să fie reparate, câtă vreme la dulapurile de gheață a lui HENNEFELD acest lucru e exclus, deoarece acestea sunt învăluite cu placă artificială de piatră. Sub rezervoriul de gheață se află REZERVORIUL DE APĂ p. apa ce provine din topirea gheții, gheața rămâne uscată, ceea ce dă o economisire de gheață de 60%.

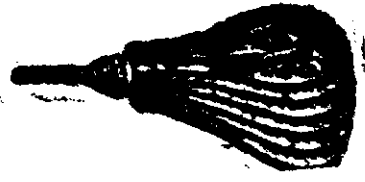
He 1931 APARATE P. MĂSURAREA BEREL Prețurent gratis. FUND. IN 1885.

PRIMA TURNĂTORIE DE CLOPOTE. TELEFON 77-51.

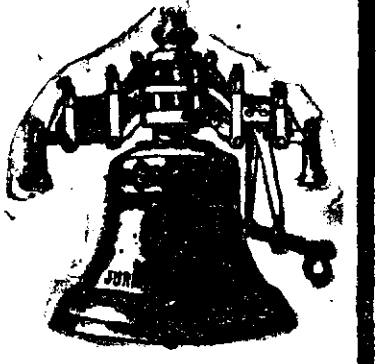
Juristics Márton BUDAPESTA, Rózsa-u. 51-53.

motor de clopote și fabricant de staluri pentru clopote (Ju 1489)

Execută orice lucrare în această branșă; expediază clopote excelente cu tonuri curate și pline, retoarnă clopote vechi, remontează clopote vechi pe coroane învârtitoare din fer vărsat sistem Pozdech, eventual pe coroană învârtitoare din fer făurit. Schimbă limbă învechite etc. Execută staluri drepte și orizontale din fer de clopote. cu prețuri moderate. — Cu prospecte servesc cu plăcere.

Mal departe execut tot felul de aranjament complete pentru ateliere de lăcătușerie și făurărie.

EGYI JÁNOS, lăcătuș măstru lăcătuș. Atelier de mașini și depozit de mașini agricole.

Telefon: 67.

AIUD--NAGYENYED, Strada Tövisi-utca (Casa proprie).

Oferă toffelul de mașini agricole, pluguri de oțel invenție proprie, tăietoare de sfeclă și secică, despoitoare de porumb, rășnițe de orz, mașini excelente pentru cusut, pentru casă și industrie. Apoi toffelul de lucrări în această branșă pentru zidiri și lăcătușerie cu prețurile cele mai ieftine. Pentru calitatea și perfectă lucrare a mașinelor cumpărate dela mine dau cea mai mare garanție. (He 1527) Prețurent gratis

**CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA**

CONCORDIA

**TELEFON
NR. 750.**

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

**TELEFON
NR. 750.**

ARAD

STRADA ZRINYI, NUMĂRUL 1/a.

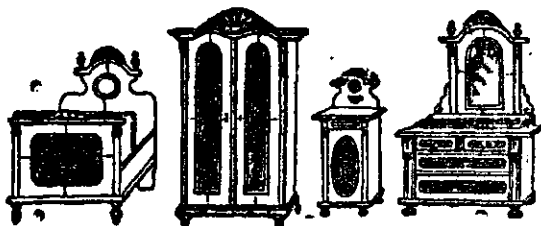
Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișee, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre, tipăriți pentru bănci și societăți, precum și tipăriți advocațiale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

**Executare
promptă.**

**Prețuri
moderate.**

M. TH. BONNET, stabiliment industrial de măsorie de lucrări p. clădiri și de mobile, cu putere motorică

TRIA (Besztercze), Felsőkülváros, Fő-ut 25.

Lucrări în mod ineccepțional și în cel mai scurt timp pentru clădiri și mobile, și anume: lucrări pentru clădiri, portaleuri, mobilier pentru prăvălie, cafenea, și pentru biserici, apoi aranjamente complete pentru dormitoare, vizitoare și pentru bucătării, cu prețuri foarte ieftine. (Bo 2083)

Proiecte și prospecte gratis.

INSTIINTARE.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public din Deva și provincă, că am deschis un

salon de croitorie p. bărbați

conform cerințelor celor mai moderne. Dat fiind faptul, că am terminat cursul de specialitate a industriei croitoriei la tehnologia din Budapesta, sunt în plăcută situație să pot executa cele mai gingașe și mai elegante haine, pardesiuri etc.

Legăturile pe cari le am cu cele mai de seamă fabrici din patrie și străinătate, îmi dau posibilitatea să pot executa haine elegante de primăvară dela 50 cor. în sus. (Ko 1959)

Rugând binevoitorul sprijin al on. public sunt cu distinsă stimă:

Kolozsvári Árpád, croitor p. bărbați, instructor diplomat în croitorie.

Mihályi Béla

pictor pentru biserici

UNGVÁR, Képezde-utca 2 sz.

Ca autor expert al picturii bisericesti greco-orientale și gr. catolice îndrăsnesc a ruga sprijinul on. dni preoți gr. orientali și gr. catolici.

EXECUT:

pictarea modernă a internelor bisericilor, în stil simplu și decorat, tablouri pentru cerimi și pereți, executate excelent. — Toffelul de picturi bisericesti, și anume:

icoane pentru iconostase, altare, jertfelnice, cruci și pentru prapori, executate pe mătase și pânză, plascești și crucifixe pictate în mod artistic.

Anticipez de pe acum mulțumitele mele pentru binevoitorul sprijin al on. dni preoți.

Mi 1237

Crucifixe

pentru drumuri și câmpii, din material bun, tinichea zincuită, — pictate cu uleiuri durabile și cu inscripție și cuie —

Inălțimea	100 cm.	136 cm.	160 cm.	180 cm.
depărtarea între brațe	85 cm.	120 cm.	130 cm.	140 cm.
Prețul	30 cor.	40 cor.	60 cor.	70 cor.

Am o mulțime de scrisori de recunoștință. — Planuri gratis. — Mergerea la fața locului o fac pe cheltulala proprie. —

Capital social Cor. 1.200.000.

Telefon nr. 188.

Post sparcassa ung. 29,349.

Banca generală de asigurare

societate pe acții în
Sibiu — Nagyszében.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii:

PARTENTU COSMA, DIR. EXECUTIV AL „ALBINEI” și PREZIDENTUL „SOLIDARITĂȚII”.

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijloacește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiunile cele mai favorabile

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbații de încredere ai societății. — Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat. — Persoanele cunoscute ca avizitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare” dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cel interesat să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare” DIRECTIUNEA: SIBIU—NAGYSZEBEN (CASA „ALBINA”), AGENTURA PRINCIPALĂ PENTRU COMITATUL ARAD, BÉTES, CSANÁD, BIHOR, TIMIȘ, TORONTÁL, CABAS-EVERIN Arad str. Jozseffőherceg nr. 1 (lângă Banca „Victoria”).
De 340—156) Telefon nr. 850

Agentură principală: IULIU ROȘESCU, Cluj (Kolozsvár), Kossuth L.-u. 26.

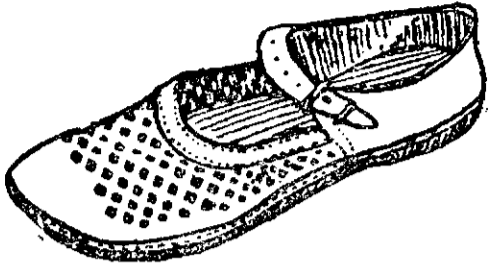
Agentura principală Lugos, la filiala „ALBINA”.

Ifj. Rózsa Gyula

„UNIO”, fabrică mecanică de ghete, sandale și pantofi

Badapest, VII. ker., Dohány-u. 16—18.

TELEFON:
93-75

Prețurile sandalelor, per duzină:

Nr. 20—25	cor. 32—	(Ro 2102)
” 26—28	” 42—	
” 29—34	” 52—	
” 35—41	” 62—	
” 42—45	” 72—	

Cantitatea de producție zilnică 450 perechi.

Aparate frigorifere sistem

Schlütter și Gesell,

aparate pentru fabricare gheței, prin dioxid de sulfar fără apă. Răcirea laptelui cu foarte puțină consumare de apă, aranjament de camere frigorifere.

STEMMER A. JÓZSEF

Sc 1786 specialist

NAGYVÁRAD, Rákoczi-ut 35 sz.

Frisch Károly

Temesvár-Józsefváros, Hunyadi-ut

Măstru de împletituri de sârmă și de

Execută ingrădirl de poieni, parcuri și mormântale, împletituri pentru site pnisip și pietriș, apărătoare de schintel hornuri de locomobile cu aburi, etc.

Magazin de sârme fine, trapalte, economie întru casă, prețuri foarte ieftine.

(Fi 2104)

Franz Nöhmeyer, gravor

BRAȘOV (Kronstadt), Michael Weiss-gasse 6.

Execută:

totfelul de gravuri și anume: gravuri pe instrumente, gravuri în ceasuri, sigile etc.

Specialități

de monograme tăiate pe casete, albumuri, genti și bastoane.

Stampile de cauciuc totfelul de firme de metal și email, se execută cu prețuri moderate. (No 2070)

NUMAI IN SALONUL DE MODA

GEORGE RUMMEL

SIBIIU, Honterusgasse n. 5

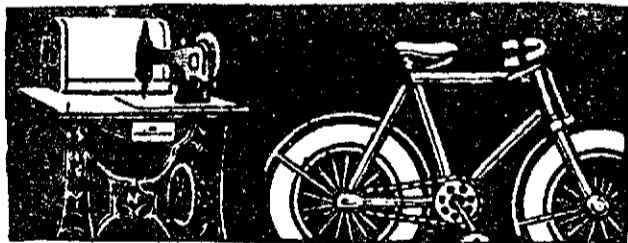
se execută costumele cele mai bune și cele englezești, precum și alte haine. Puse la dispoziția stimate dame cele mai noi și cele cele mai bune și cele mai ieftine. Ori-ce comandă se execută în 8—10 zile. — La damele din provincie probe în 6 oare de două ori. Haine de doliu le execută în 12 ore. (Ru 94)

Convingerea e siguranța cea mai bună. La comanda mari mă prezint oriunde pe speșele proprii

Intreprindere „VATT” mecanică și electrică a lui

LEITNER, Cluj, (Kolozsvár).

Birou și magazin: Széchenyi-tér 41. (Palatul Széki).
Stabiliment: Malom-utea 8.

Va 2071

Reparări de automobile și gumă pentru automobile, mare atelier reparator de mașini de cusut, biciclete, mașini de scris, gramofone; prețuri ieftine, execuție solidă. — La comenzile din provincie nu se socotește pachetarea.

Cine se referă la acest ziar primește 10% rabat.

Incze József

magazin de cuptoare DÉS (Dej), str. Bánffy nrul 31.

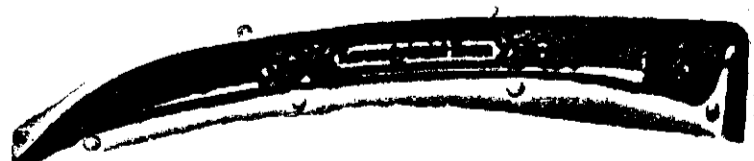
Mare magazin permanent de cuptoare moderne și multicolore, din material excelent, căminuri și vetre de fier, specialități de garnituri de încălzitoare rapide cu economie de 40%. Tot aci mare magazin de plăci pentru pa-

reși și pentru vane. Execută totfelul de lucrări în branșa cupțorării și anume: clădirea, repararea și curățirea cupțoarelor vechi atât în loc cât și în provincie, pe lângă prețuri moderate.

I 2082

La dorință servesc cu mostre.

Să ne credeți că este în interesul D-ștră dacă comandați coasa „Koronagyémánt”

Cu coasa „Koronagyémánt”

bătută odată se poate cosi ziua întreagă deoarece e făcută din oțel-diamant, coase rele și moi nu se găsesc întreaga zi.

Pentru trăinicia fiecărei bucați garanțăm

75 80 85 90 95 100 110 cm. la comanda de

Prețul: 1 buc 1'80 1'90 2'— 2'20 2'40 2'50 2'60 cor. buc. 1 se dă rabat

Comenzile se pot face prin trimiteră banilor înainte sau pe lângă rambursă la

Lengyel Testvérek, magazin de coase „Koronagyémánt”

La 523

Kaposvár, Fő-utca 22 R.